

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica Secvnda Adventvs.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

nem illam generalem, quæ per vniuersum terrarum orbem inualefcet, quando nimirum intelligentiæ cœlestes palpabunt, homines in desperationis abyſſum ruent, cœli trepidabunt, elementa inter ſe conſpirabunt, montes concutientur, turres & arces ad terram concident, beſtiæ morientur, terra tremet, Oceanus intumefcet, natura ipſa obſtupefcet, infernus patens hiabit, totuſque terrarum orbis diuifſimo incendio deſlagrabit: quando nimirum tribulatio erit, qualis non fuit ex quo homines in terra viuere cœper.

Tu vero ſumme & metuende Iudex, antequis maiestatem omnes nos comparere oportet, Præſes æternæ cœli terræque rex, nobis propitius eſto, furorem tuum mitiga, iram compeſce, tuarumque te creaturarum tangat miſeratio: Quis vero peccatis indulgeat, quis te ad iracundiam prouocet: ſi tam rigide ſingula delicta examines? quid peccator agat, ſi ex rigore cum illo egeris? Vix iuſtus ſaluabitur, quid igitur impius fiet: Angeli tremant, quid igitur acturi ſunt homines? totus orbis plangent & eiulabunt, quis ſecurus eſſe poterit? Recordare obſecro Domine creatos nos eſſe vt ſaluemur, non vero vt animæ perniciem incurramus: ideoque oſtende nobis miſericordiam tuam, iuſticiam illam nimiam moderare, delictorum noſtorum memoriam exue, & quidque nobis ad meritum deeſt, tua benignitate clementer ſupplere dignare. Placidam illam pro nobis ſententiam, *Venite benedicti patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi*, pronuntia: ſententiam ſc. beatitudinis æternæ cuius nos compotes reddat Pater, & Filius, & Spiritus S. Amen.

Matth. 25.

DOMINICA SECUNDA

A D V E N T V S.

Partes Concionis.

1. De neceſſitate tribulationum in iuſtis.
2. Herodiadiſmalitia: *Cœliarum mulierum*.
3. De luxuria malitia.
4. De captiuitate Ioannis documenta.
5. Ioanni captiui percuſſatio.
6. Chriſti reſponſio.
7. Nota prædicatoris.
8. Ioannis præconiium.

Cum audiſſet Ioannes in vinculis opera Chriſti, Matth. 11.

F I G V R A.

Elias Propheta cum igneo curru in aera ^{4. Reg. 2.} mirabiliter ſubuectus eſſet: Prophetarum filij repentina illo diſceſſu aut potius raptu non parum percuſſi fuere, atque in primis diſcipulus illius Eliſæus, qui eodem per montes & conualles, eius quærendi ergo, deſtinauit, quem cum triduo quæſiſſent, nulla ratione inuenire, aut vbi nam locorum ageret, intelligere potuerunt. Sciebat quidem Eliſæus a Deo illum in cœlos raptum, ſed vt omnem ex animis eorum ſuiſtram opinionem dubitationemque auclleret, illucque eos emiſit, vt illo minime reperto, vere in æthera ſubuectum crederent. Simile quid hodierno in Euangelio videre licet. Cum enim Meſſias in mundum iam veniſſet, & hunc Ioan. diſcipuli mirarentur ſed Meſſiam eſſe in animum ne inducere quidem poſſent: ad Chriſtum magiſter eos, quo certiores redderentur deſtinat: non quod ipſe de rei veritate vlla ratione dubitaret, ſed vt omnem dubitandi occasionem alijs præcideret: vt nimirum, viſis quæ paſſim per Iudæam egebat miraculis, firmiter crederet eum ipſum eſſe, & non alium, qui in mundo à longo iam tempore exſpectatus erat. Ipſum huius Dominiæ Euangelio declaratur, quod præſenti vobis concione exponere iam contendam: quod vt in maiorem Meſſiæ gloriâ, & viuacius præcurſoris eius Ioannis encomium cedat, Deiparæ partu oſinio Spiritus paraclitici opem poſtulemus, dicamurque omnes in genua prouoluti, *Aue Maria.*

Sapientiffimus mortalium Salomon, cum Tribulationum fortem beatitudinemque deſcriptione probaret, tribulationibus eos, non ſecus ac flamma aurum, à Deo probari ſolere perhibet hiſce verbis, *Tanquam aurum in fornace probatur electos Dominus*, adeo vt quod ignis & caminus auro, hoc iuſtis ſint afflictiones & tribulationes. Sapienti ſuffragatus eſt Iob, qui hoc ipſum ſeſe expertum tradit: *Quaſi aurum Iob. 6.* inquit, quod per ignem tranſit, probauit me Dominus. Teſtantur idem omnes veteres ſancti quorum omnium nomine Dauid loqui, velut

Sap. 3.

Iob. 6.

Psal. 63.

interpres, coactus, in genere cecinit. *Quoniam probasti nos Deus, igne nos examinasti sicut examinatur argentum.*

In excidio & direptione Ierichuntina omnia in cineres & familias redacta sunt, præter aurum, argentum, & vasa ænea & ferrea, quæ in usum suum referuari voluit Dominus, quo in tabernaculo consecrarentur. Mirum profecto rebus incendio consumptis, solum metallum iustum referuari, quo Domino offerretur. At mystice hic significatur, quod quæ admodum aurum, argentum, æs, & ferrum flammis resistit: ita iusti ferro & ære duriores, igni tribulationum nequaquam cedant, sed omnibus in vniuersali orbis ruina perditis & deletis, referuentur, ac velut vasa in honorem Altissimi consecrata, eiusque seruitio dedicata, in diuinæ maiestatis thesauris seponantur ac secludantur.

Et quoniam Thefaurorum montio incidit: Dauid vates cum quæcumque in domo Domini, diuinæque maiestatis thesauris reperiantur recenseret, in primis ventos & turbines enumerat: dicens, *Qui producit ventos de thesauris suis.* Quotquot locum hunc attigere Patres litera seposita, mysticè confectantes sensum, per ventos hos, tribulationes, quas Deus interea dum hic viuimus, terra marique emittere consuevit, ut ipsi iustos locupletet ac ditet, intelligunt. Habet Deus diuitias, habet & thesauros: gloria inter diuitias reperitur, *Gloria & diuitia in domo eius.* sed venti in thesauris illius receduntur: *Qui producit ventos de thesauris suis.* diuitiæ quidem omnibus communes sunt, sed in solos amicos thesauri hi tribulationum effunduntur; quibus eos hoc in mundo ditat.

Cum anxia illa sponsa, dilecto maxime in omnibus gratificari cupiens, quo eum in sui amorem excitaret, atque omni voluptate afficeret, hortulū exornasset, eumque muro altissimo cōmunisset, arbores in eo varias plantasset, fontibus vberimis atque limpidissimis torulos illius irrigasset, ac varijs eum floribus repleuisset: ventos inuitauit, ut horum circum vndique perflarent, sed ventos turbulentissimos, quales sunt Auster & Notus, Boreas & Aquilo, quorum hi frigidi & vehementes, illi pluuij & nubili; *Surge Aquilo, &*

Cant. 4.

veni auster, perfla hortum meum, & fluent aros mata illius. Electorum animæ, veræ summi Dei spolia velut horti quidam voluptatis ac pomaria sunt, in quibus virtutum arbores, gratiarum fontes ac fluentia, bonorum & sanctorum desideriorum flosculi, meritum fructus confiti reperiuntur: quæ omnia excrescere & exurgere in altum nequeant, nisi Austri Aquilonisque tribulationum insurgant, & eosdem perflent: qui quo turbulentiores & austeriores, quo & fauentiores & meliores.

Angeli illi, de quibus in Apocalypsi, quos *Apo. 7.* Deus ad terræ, maris, arborumque excidium emiserat; priusquam rabiem suam exeret, ventorum alas continere, ne terram & mare afflarent, & arbores, spiritu destituta animalia, exarescerent. Diaboli quoque, angeli illi exterminatores, quos Deus in mundi hominumque ruinam constituit, priusquam damnum aliquod inferant, tribulationum ventos sistunt, atque omni ratione impedire conantur, ne illi continentem & firmam Religiosorum terram, & inconstans mundanorum mare, atque proceras electionis arbores id est iustos, affluant. Sciunt enim, omne ab ijs nostrum ac totius orbis bonum & salutem animarum dependere: quibus flabris si careant, perniciem, infortunium, & ruinam sempiternam incurrant necesse est. Mare namque, si venti in ipsum vires non exerent, ad quid foret utile? terra quid sine Zephyri afflatu produceret? quos fructus progignerent arbores, si ventis non peterentur? *Quænam vero in hominibus tribulationum expertes viuant, virtutes reperientur? qui enim ventos hos excludit, omnes virtutes excludat necesse est.* Dicendum est igitur, mundanos, quod veteros aduersos non sentiant, quod perpetuo prosperitatis tenore recreentur: & Impii nulli quiete assidua gaudeant, virtutum fructibus non abundare. *Quam quietem æmulationibus quodammodo Propheta, ait, Zelanti super iniquos pacem peccatorum videns.* perinde ac si dicere voluisset, fateor Domine, ac veniam deposco, me cum iudiciorum tuorum abyssum penetrare non valerem reproborum paci inuidisse, eorumque sortem & beatitudinem quæ illis perpetua erat, nullisque tribulationum turbis-

Psal. 72.

4. Reg. 7.

turbinitibus permiffa, exoptaffe. Sed ne quid nimis, o vates. Nefcis enim, nefcis quantum turbines hi procellæ que vtilitatis auferant.

Tribulationes turbinitibus conferuntur.

Cum in Scriptura Elia raptus describitur, curru flammeo in cælum subuectus, & turbine quodam procellofo velificante sublatus dicitur. Per turbine autem, & nõ per placidum aliquem ventum vel auram, raptus traditur, vt legentibus cõstaret, per tribulationum turbines, & afflictionũ procellas, quas in hac vita patiuntur, non vero per placidos prosperitatis & lætitiæ Fauonios, instar Eliæ in cælum se subuehentos. Nam vt venti festucas in altũ & cælo tenus librant, ita tribulationes animas fidelium in altũ sustollunt.

Psalm. 24.

Hinc Psalm. xxi. v. quo in loco Vulgata præfert, *Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt*: Hieron. ad fontes Hebraicos interpretatus, legit, *Tribulationes cor meũ sursum ferre fecerunt*. Id est, summa mundi prosperitas voluptatesq; animũ meum ad terram deiecere, & quodammodo afflixere: sed tribulationes & aduersitas eundem auulserũt & ad Deum contemplandum sustulerunt, vt mũdo etiam bellum indixit. Atq; vt tonitrua stertetes excitant, tremorem incutiunt, hominumq; oculos adaperiunt: nõ secus & tribulationes, quæ animas peccatorum somno sepultas excitant, oculos homini aperiant, formidinẽq; iniiciũt, ac paucis vt cõplectar, à terra cui adhærescimus, violenter diuellũt.

Gen. 7.

Tribulationes cũ diluuii fluctibus cõparata.

Quantamagis arca Noe fluctibus & procellis agitabatur, tanto & cælo fiebat vicinior. Vita hæc, Auditores, merũ diluuiũ est: ipsi iusti arca sum & nauis: tribulationes, vnda & fluctus: quæ quo magis ingruunt & frequentiores sunt, quo nauis: euehatur, sublimis, cælo propior, a terra fiat remotior. Eo quod obsecro diluuium fuit: Martyrium & lapidatio Stephani; eequi fluctus & procellæ vehemens ille lapidum imber: qui tamen quo densius in humeros illius ingruit, quo & magis eleuatur, vt terræ tandem conspectu amisso cœlorum ianuas conspiciat, clametque voluptate perfusus: *Video cœlos apertos & Iesum stantem. &c.*

Act. 7.

Sæpius mecum demiratus sum, cur sponsa in canticis, dilecti sui pulchritudinem ac perfectiones describens, staturã eius palmæ

comparat: *statura tua assimilata est palma: & Cant. 7.* cur alibi de seipsa dixerit, *Quasi palma exaltata sum*, atq; hæc tandem occurrit ratio, qd palma quo grauetur magis, quo & exurgit altius contraq; pondus obnitatur: quæ & ingentis cuiusdam virtutis, nullaq; aduersitate domabilis emblema est. Mystice autem hic innuitur, animas, quæ vere Christi sponsæ sunt, quas fides in baptisate ei coniunxit, vt apud Prophetam legimus, *sponsabo te mihi in fide*, palmæ perfimiles esse: quo enim magis hic tribulationibus & afflictionibus premuntur, quo & caput erigunt altius, cœloq; viciniore sunt, infractæ & inuictæ nullique casibus succumbentes.

Os. 2.

Simile.

Instrumenta musica prius manib. percutri debent, quam sonitum edãt, & quo feriuntur viuacius eo & sonant iueudius. Hoc quidam emblemate virtutem expressit: varia namq; instrumenta musica, vt testudines, tibia, etharas, cymbala, psalteria, & sistra, simul cõgessit, & hanc epigraphem addidit. *Non percussa sileat*. Cuius hic erat sensus: virtutem nisi percuteretur & moueretur, nullum edere sonitum & iustos probãq; vitæ homines, qui vere instrumenta musica sunt, laudes diuinas quotidie decantãtia, nisi ad viuum feriãntur, & tribulationum plectro aut digitis hoc in mundo tangantur, nullam famam acquirere, ingloriosq; abire. at mox vt ab illis tangi cõpere, iucundissimum sonum & harmoniam luauissimam edere. Tunc demum virtus per nubila splendet, animus indes exerefeit, ac robur eorum exereferet se per aduersitates incipit.

Iusti instrumenta musico collati.

Exemplum nobis hodierni Euangelii le-Ioannis-ctio suppeditat, veram inquam virtutis imaginem Ioannem Baptistam, deserti incolam, laudes Eremitarum decus, pœnitentiæ speculum, Messia prodromum, regum terrorem & flagellum, angelum deniq; cœlestem humano inclusum corpori, hodie scilicet ille carceri includitur, ferro grauatur, manus pedesque vincitur, & supplicio destinatur, hic ab incestuosa Herodiade, illinc ab bipedum crudelissimo Herode Tetrarcha ad necẽ questus. Ingens profecto tribulatio, ingentes turbines & procellæ: verum egregia etiam virtus, ingens animus, ac robur heroicum! quo

enim

Matt. II.

enim plus affligitur, quo & maius meritum ostendit, & Dei gloriam & animarum salutem magis cordi habet. Audite quid de eo dicat Euangelium: *Cum audisset Ioannes in vinculo opera Christi.* De Ioanne primum sermonem instituam, de vinculis scilicet eius, captiuitate, carcere, deq; discipulorum illius missione: deinde Christum in scenam producendam, miracula patrantem, encomiaq; in Ioannem plurima coram vniuersa multitudine effundentem depromam. Auribus porro me benignis ac solita beneuolentia audite.

Crudelis
tragœdia
Ioannis
decollatio.

Principio igitur, ipso Euangelii in limine, tristis ac luctuosa occurrit Tragœdia, qualē vix vnquam mundus exhibuit aut spectauit. Argumentum est, innocentissimi viri decollatio, idq; ob diuini honoris zelum, & quod veritatem coram rege truculentissimo non erubuerit confiteri: Actores sunt, Herodes, Herodias, & Zachariæ filius Ioannes; theatrum & scena, ipsa regis Iudæorum aula: prologum ipse agam. Vt igitur quam gero, personam repræsentem, eremnicolam vobis sanctissimum, viginti quinque; ipsis annis desertum incolentem, ac per solitudinem, singulari pœnitentiæ vitæq; austerioris exemplo vagatus est, exhibeo, cameli exuias indutum, locustis & melle siluestri victitantem, & hunc diuini honoris zelo actum salutisque animarum siti estuantem, dum abominations quæ in regia perpet abantur minime ferret, hodie solitudine egredientem, Ierosolymam petentem & aulam Herodis ingressum his eum verbis corripientem; *Fama est, Domine rex, fratris te thalamum incestuoso concubitu violare; qua permotus solitudine excirus urbem adij, quo te peccati illius enormitatem turpitudinemq; edoceram, & officij te tui cōmonefaceram; incestus namque te reum constituit, Deum ad iracundiam prouocas, omnibusque subditis es offendiculo. Quamobrem rebus tuis prospice, & salutij consule; nam non licet tibi habere uxorem fratris tui Philippi.*

Matt. 4.
Marc. 3.

Fuere nōnulli, qui hanc Ioannis castigationem accuratius inquirentes, dixerunt Herodem ab eo reprehensum, quod in legem Moisis peccasset, fratris uxorem ducendo, ex qua iam liberos suscepisset. Scripsum siquidem

est in Lege: *Quando habitauerint fratres simul, & vnus ex eis absq; liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nubit alicui: sed accipiet eam frater eius, & suscitabit semen fratris sui: & primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit, ut non deleatur nomen eius ex Israel.* Si vero ex defuncto liberi supererant, matrimonia hæc illicita & incestuosa censebantur. Vtrum vero Philippus hic defunctus an superstes fuerit, Herode uxorem illius sibi sacrilego connubio copulante, nemo iuxta Augustinum, tuto dixerit, cum sit incertum; constat tamen filiam ex eo superstitem fuisse, quam Euangelium nobis describit. Quidquid sit, certum est, Herodem in legem diuinam, fratris uxorem sibi copulando, peccasse, & merito à Ioanne idcirco reprehensum fuisse.

Alii vero, vt Tertullianus & Montanus, qui monogamiam asserentes à secundis nuptiis abhorrebant, aiunt ideo Herodem castigatum fuisse, q; Herodiam ducendo secundas nuptias adisset; verum Iosephus, & illustrissi. Cardinalis Baronius, ceterique Patres, alterius opinionis sunt: aiunt quippe Herodem ob solū incestum, & scandalum, quod ex eo subditi patiebantur, à Ioanne reprehensum, atq; hoc verba illius indicant, *non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Perinde ac si dixisset, multa quidem scio licita sunt Regibus, quæ aliis negantur; at quæ ad legem diuinam spectant, multo tibi minus quam aliis inferioribus, violare licet. Scias igitur velim, fratris tibi uxorem copulando, diuinis te legibus aduersari, iustitiæ statum euertere, honorem tuum prostituere, famam offuscare, homines simul & angelos offendere, & ea quæ tibi penitus illicita sunt, agere.

Sed, ô ingratitude singulari! sancta hæc reprehensio & amica correctio infelici, pro dolor! mercede compensatur, opus sanctum sanguineo donatur præmio, ipse præco carceri includitur, in iudicium vocatur, regē aduersariū patitur, aulicis & purpuratis exosus est, & omnes eū ciues morte dignū censent. Et quæ obrem? dicat Marcus; *Ipse Herodes misit ac tenuit Ioannem, & vinxit eum in carcere propter Herodiadē uxorem Philippi fratris sui.* Dux femina facti; sanctum virū in carcere cōiici impia iubet mulier, mulier scelestā; mulier

Deut. 25.

Lib. de fide
& operib.
cap. 19.

Li. 18. ant.
Iud. cap. 7.
Baron. 10.
2. anno
Christi 31.
Matt. 14.
Marc. 6.

Ingratitudo
in S.
Ioannem.

Marc. 6.

II.
Feminae
ira extre-
ma est.

mulier, cuius incestum reprehendebat. Ecce quam, Deus bone, rabies est, in amicum correctorem conspirare, medico mortem & necem moliri, omnes aduersus innocentem concitare, non vereri eum quem omnes vt Messiam suspiciunt, honoris & decori limites transilire, virtutem calumniari, viros sanctos carceri tradere, vinculis denique mancipare eum, quem omnes velut Deum colunt & adorant? At nemo miretur, femina est, in qua nimirum furor & ira extrema sunt, & omnium aliorum iram superant. Vnde Ecclesiast. *Breuis omnis malitia, uerum malitiam miseru.* Hinc Dominus, cum innuere uellet, Israelis se amplius misereri nolle, sed indignantis instar, summa in eum seueritate animaduersurum filiam in scenam produxit; Propheta quippe Osae praecipit, vt confestim uxorem duceret primamque; quam ex ea fisci peret filiam, *Abique miseri oris*, nuncuparet, quod nullam amplius Israelis misericordiam esset ostenturum; *Voca nomen eius Abique misericordia, quia non addam ultra misereri domui Israel.* Adeo vt nullum ad exprimendam malitiam crudelitatemque aptius reperire emblemam aut symbolum potuerit Deus quam mulierem. Ignoscent hic mihi, spero, honestae ac pie matres, nam non nisi impias & scelestas mea iam ferit oratio.

Zach. 6.

Zacharias Propheta inter ceteras, quas habuit visiones, vidisse se ait mulierem in medio amphorae constitutam, massam plumbeam ore gestantem. Cumque anxius haereret & dubitans, quid portentum hoc designaret, dicentem audiuit Angelum: *Hac est impietas.* & profecto quae apposite ad propositum nostrum ad depingendam namque impietatem & improbitatem nulla conuenientior haberi figura potuit, quam femina. Vt & interea hic de plumbo, quod ori eius insertum erat, taceam, existimo per amphoram & infundibulum, cui incidit, quod utrimque patet, nihilque continere potest, tacite femineam garrulitatem designari, quae hac & illac persuat, nihilque celare possit; atque ideo forsitan aliam illam plumbum ore praeferre, vt mulieri silentium custodiendum esse demonstreretur. Sed ad malitiam eius, cuius occasione in hanc digressionem descendit, reuertatur oratio.

Tom. 1. Pars Hyemalis.

Ecc. 19.

Os. 1.

Impietatis
figura.

Ioann. in Apoc. mira se quaedam prodigia vidisse ait, & imprimis nouum quoddam locustarum genus, quas equis ad bella profecturis, similes fuisse scribit, caudas scorpionum, dentes leonum, & capillos mulierum habentes, & nocendi hominibus potestatem adeptas. Mirum profecto, Spiritu S. vt locustarum harum pestem exaggeret, omnem quae in mundo haberi potest crudelitatem coaceruantem, vt rabiem equorum bellis affuetorum, virus scorpionum, dentes leonum, capiti earum, velut malitiae omnis & crudelitatis summum, feminae capillos imponere voluisse: vt sc. nihil in mundo virulentius ac deterius ea haberi posse demonstraret, ac malitia mulieris, non secus atque aspidis veneno, virum occumbere & labefactari.

Idem alio in loco vidisse se scribit feminam virulentam ac pestiferam, quae bestiae septem capitibus instructa, & decem minitanti cornibus insideret, & varia blasphemiarum nomina contineret, purpura, & coccino indutam, auro fulgentem, ac crudelem quam quae maxime, utpote quae sanctorum ac martyrum Iesu Christi sanguine ebria esset, & cui nomen, *Mater fornicationum & abominationum terra.* Apoc. 17. Morali enigmatis huius significatione seposita, ac literali maxime inherendo, atque allegoricam hinc inde permiscendo, veram hic malitiae mulieris imaginem proponi sentio. Nam quod bestiae septicipiti, & decem armatae cornibus insidere dicatur, eius hic garrulitatem denotari existimo, utpote quae plus quam alii septem loquatur, cum septem capita & linguas habeat: milleque artibus & technis instructa sit, quarum figura decem illa cornua esse perhibentur: at haec non nisi peruersitatem illius explicant, quia nomina eius blasphemias, & maledicentia plena sunt. Purpura porro & auri fulgor, superbiam & fastum denotant; sanguis autem quo ebria fingitur, crudelitatem.

Vera quin etiam hic Herodiadis nostrae imago representatur, & in hac meretrice, velut in tabula mores eius & agendi ratio ad viuum depicta leguntur. Videte enim, vt hodie instar bellae truculentissimae defrenat, spumet, efferascit, mille hodie cornua assumat, mille technas machinetur, quo de in-

Malitia
mulieris
omnem
crudelita-
tem supe-
rat.

Apoc. 17.

Herodias
per mer-
tricem Ba-
bylonicam
denotatur

nocuo sanctoque viro vindictā sumat. Videte quin etiam, ut turgat & superbiat, quæ & reginæ luxum ac ornatum præferat, regiaq; pellex sit. Videte quam vere fornicationum, abominationum, & incestuum omnium in Iudæa mater appelletur. Videte inquam, ut sanguine Ioannis Baptistæ ebria sit, quam in carcerem conici, vinculis constringi, & ad necem conquiri iubet. O malitiam intolerabilem & extremam! ô rabiem barbarā nimis & intolerabilem, ô affectus nimium crudelēs! Ita porro exclamare me cogit Origenes, qui in peruersas inuectus mulieres, hac eas fuligine inficit. *Mulier caput est peccati, vicia diaboli, expulso paradisi, corruptio legis antiquæ.*

Homil. 7. in diuersos.

3. Reg. 18. 19.

Elias magis Iesabelem quam Achab Regē timuit.

Nunquam Elias Propheta impii Achab crudelitatem timuit: tamen in regno eius quadringētos pseudoprophetas interfecisset: verum dum se ab impia Iesabele ad necem conquiri cerneret, ac compertum haberet, quanta illius malitia & furor esset, vrbe deserta, solitudinem petiit, & cauernas ferarum incoluit, atq; in taneum eius potentiam veritus est, ut priusquam in manus illius incideret, mortem a Deo velut laborum suorum præmium enixissime peteret, ut scilicet ipsa ærumnarum & calamitarum filum præcederet. Audite, ut imis cauernis exclamet, *Obsecro Domine, tolle animam meam, &c.* Vnde manifestum est, nihil esse furore muliebri formidabilius, nec simile quid ei reperiri posse, præsertim cum mulier princeps furorē induit, & lasciuos ac furtiuos amores confectatur.

Imago

Veneris in vrbe Megalopolitana.

Historiæ monumentis proditum est, Megalopolitanos simulacrum quoddam Veneris erexisse, eiq; inscripsisse: *Dea machinatrix & artifex.* Docere scilicet volebant; nihil difficultatis esse, quod nō Venus & amores impudici, quos hodie tamen mundus adorat, non adeant, & quiduis eadem, quo voluptatis compotes fiant machinari. Cui enim delicto ignoscunt: quam vero crudelitatem non exercent: quam impiecatem illicitis amoribus satisfacturi non ostendunt mortales? vade Poeta,

Ouid 6. Metam.

Et nil est, quod non effreno captus amore Ausit.

Hæc porro Venus ipsa Herodias est, quæ

in magna illa & sancta Ierusalē Herodes adorat & supplex colit: ipsa pessimi consilij & damnosi artificij machinatrix, qua instigatrice Phœnix ille mundi Ioannes, gemma sanctorum, & Iudææ Propheta in carcerem detruditur.

Rex quidem fieri iubet, ast amor suggestit & cōsilium dedit, sceleratus ille cupido animi illius eo perpulit: ille, ille tantæ impietatis auctor est, ille eum excæcat & fascinat, ut propter Herodiadem, delicias illas crudelēs & amaras, virum sanctissimum in carcerē compingat, compedibus grauet, vinculis constringat. Cæcus igitur reuera amor est, tum quod inter impares aliquando coalescat, tū vero quod mentem hominis penitus obnubilet & excæcet. Vnde Propheta, *Fornicatio & vinum, ebrietas auferunt cor:* quibus in verbis duo notanda occurrunt. Primum, quod amor & voluptas homines vsu rationis priuet, & in bestias quodammodo transmutet. Dauid siquidem hoc scelere inquinatus, cor se & mentem amissile confiteretur, & aliud & nouum quidem a Deo postulat: *Cor mundum crea in me Deus.* Alterum, quod fornicationem vino comparet: nam ut ebrius iudicio & ratione destitutus est, & à bruto nihil omnino differre: ita & fornicator, illicitisque amoribus irretitus. Oculos in Herodem hunc coniciite, & videbitis eum mente orbaturum instar ebrii in peccato celsipitare, nec posse consistere.

Infelix profecto peccatum & detestandū, Adulterij: quod Dauid non alio, quam generali iniustitia nomine nuncupauit: *Non domineur inquit, mei omnis iniustitia.* & alio in loco infernale barathrum appellauit: *Consitabor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum, quia misericordia tua, magna est super me, & eruisisti animam meam ex inferno inferiori.* Perinde ac si dixisset: *Quantam mihi gratiam, benignissime Domine de peccato me carnis educendo contulisti: si enim certissimum est, peccata infernum quædam esse; hoc profecto omnium infimus est & profundissimus, de quo non nisi difficulter quis egrediatur. In quem sensum interpretatur psalmum hunc Euthymius, & per infernū inferiorem adulterij peccatum intelligi.*

Grauis.

III. Amore cæcus Herodes Ioannem in vincula coniciit.

Psal. 4.

Psal. 50.

Psal. 118.

Psal. 58.

III. Grauiſſime porro Deus in fornicatores & adulteros animaduertere ſolet, adeo vt cum omnes propemodum homines hoc irretitos peccato videret, gemēs dixerit: *Delebo hominem quem creavi, a facie terra, ab homine uſque ad animantia, à reptili uſq; ad volucres caeli, & c.* Ecquānam illa, Deus bone ira tua? nulli omnino animali parere vis, niſi ſolis piſcib. qui quod non ceterorum animalium inſtar, per copulam carnalem, ſed alia quadam ratione honeſtiori, generent, caſtitalis & puritatis ſymbolum ſunt. Hinc Dominus, eos ſolos excipiens, in cetera animalia animaduertere proponit. Vnde manifeſtum redditur, magno Deum peccatum hoc eiufq; ſectatores odio proſequi. Et eſt reuera deſtandum ac fugiendum, propter varia quæ id ipſum comitari ſolent mala, atque ob hoc Eremitarum princeps in carcerem coniectus eſt.

Magna elucet iniuſtitia. Quoad Ioannem imprimis, qui nihil vnquam deliquerat, virtutum omnium ſpeculum erat, cælo gratus, angelotum ſocius, mundi fax, Meſſiæ præcurſor, pœnitentiūque dux & coriphæus. Quid n. offenderet is, qui deſertum incolabat, omnium rerum ſæcularium inopia laborabat, nemini grauis aut iniurius, ſed omnes ad pœnitentiā inuitans? Deinde quantum ad Herodem, vt pote quo nullus in orbe nequior aut ſceleſtior vivebat, qui templū profanauerat, ſacerdotia inuaſerat & indignis contulerat, imperium peſſunderat, leges omnes & cultū diuinū, ac ſancta ipſa conculcauerat: qui ciuiū depulſor, nobilium prædo, bonorum flagellū, populi tyrannus, filiorum ſuorū tortor & carniſex, externorum vaſtator, patrię peſtis, regni labes & ruina erat. Et præſertim quoad Herodiadem, Ariſtobuli filiam, mulierē perditiffimam, ſortum illud publicum Herodis pellicē Iudę propudium, laſciuiz fomitē, animarum ſirenem, Veneris mancipium, illi-cium libidinis, ſcelerum artificem, vinculo-rumq; Ioannis Baptiſtæ machinatricē. Huic nempe vni carcerem & compedes innocuus Domini præcurſor acceptos referat neceſſe eſt. Nulla autem carceris captiuitatiſq; illius alia dari poteſt ratio, quam quod veritatem

libere fuerit confeſſus, reſpūq; Herodis ſce-lera magna libertate & confi-dētia corripuit. In tantū quippe tyrannus verbis viti exacerbatus eſt, vt ira furoreque tumens mortem illius iurauerit, qui animæ regiæ vitā darurus aduenerat. Proh ſcelus, ſed principib. & magnatibus perfamiliare! qui nulla ratione veritatem patiuntur, vitiaque ſua coarguē-gerrime ferunt. Hinc bene quidam magnæ auctoritatis vir mihi viſus eſt dixiſſe, dū veritatem non magis Principum aures, quam theſauros eorum, lucrum e proprio cenſu pecuniaque, ſenore duodeno redactum, ſubire aſſereret: e duodecim namque verbis vix vnū is verum aliquis audet dicere, aduſatio ſiquidem in palatijs perpetuo dominatur, veritas autem exulat, & reſuſſam patitur, adeo vt ille vere audax dicendus ſit, qui regib. & purpuræ veritatem loqui præſumat: hoc cum Pſalmographus feciſſet, magnum quid ſe feciſſe gloriabatur, dicebatque: *Loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu regum, & non confundebat.*

Amos Propheta cum Regi Ieroboam veritatem olim diceret atque illius idolatriam non ferret, ſummus eum Pontifex acriter velut loquacem & importunum, reprehendēs, regia eiecit dicens: *Quānam illa tua temeritas eſt & audacia Amos? ecquæ dicēdi libertas? quomodo auſus es regi veritatē in terra Bethel annuntiare? an non illius & principū omnium maiestatem veritus eſ?* Quamobrē conſeſtim hinc te protipe, fuge in terram Iuda in qua quo minus libere loquaris, per nos non ſtabit: at hic, inter alienos, obmutefce, præſertim eum in aula verſeris, & nemo regibus veritatem adaperire ſoleat. Vnde efficeret volo, principibus & optimatibus omnā veritatem grauem & exoſam eſſe, ac non niſi ſummo cum vitæ discrimine eandem in aula annuntiarī.

Deus cum Balthaſaro Babyloniorum regi veritatem annuntiatam cuperet, illiuſq; impietatem coarguere, prophetæ alicuius adminiculo non eſt uſus, ſed manum quandam cœlitus demiſit, quæ e regione candelabri in parietis ſuperficie, rege inſpectante, veritatem deſcriberet, ac linguæ vice quodammo-do fungeretur. *Et apparuerunt digiti, quaſi*

Principes veritatem exoſi.

Psal. 118.

Amos 7. Amos q; veritatem dixerit, arguitur.

manus hominis scribentis cōtra candelabrum in superficie parietis aula regia Nulla siquidem in palatio manus inueniebatur, cuius tanta audacia ac robur foret, vt veritatem describeret; cœlitus aliquam in hanc rem descēdere, ac parietes linguam, om̄ib. elinguis, asumere necessum fuit. Nullus igitur veritatē eloqui, ac præsertim coram optimatibus ac regibus, audeat.

Nathan Propheta, cœlitus ad Dauidi veritatē annuntiandam, vitiaque illius castiganda destinatus, priusquam ad rem descenderet, longo & altius petito exordio vsus est; nec id, cuius gratia venerat, libere, sine ambagibus, ausus fuit aperire; sed parabolā instituto parū, vt quidem exterius apparebat, conducentem, narrare occēpit: fuisse nimirū eadem in ciuitate duos, quorum vnus opulentus, alter inops & pauper foret, priori multa armenta & greges; alteri nisi vnicam ouiculam fuisse, quam à teneris domi aluerat suæ, atque instar filiaē dilexerat. Superuenisse deinde diuiti hospites, quos conuiuio excipere pararet, pauperis illius ouiculam, suis parcēdo, iugulasse. Quæ rex iniuria ad iracundiam prouocatus, morte illam castigandam censuit omnemq; se daturum operam spopondit, quo in pecularum illū animaduertetur. Tum Nathan captata opportunitate, & veritatis absinthium, quod parabolæ hæcenus melle texerat, detegens, subintulit: *Tu es ille vir qui fecisti hanc rem*. Vniuersa rei huius series, Prophetæ exordium, inuentionesque & artes quibus regem aggressus est, euidenter demonstrant, quanta cum difficultate, ac discrimine principibus veritas declaratur. Exemplo sit, ne diutius euagari cogar, Ioannes Baptista, qui quod Herodi veni dixisset, in carcerem coniectus est, vitæq; discrimen adiit.

2. Reg. 12.

Carcer Ioannis & eius captiuitas exaggeratur.

Ioan. 1.

Psal. 42.

Hæret igitur constrictus in carcere, & instar malefici alienius aut homicidæ cōpedibus grauatus iacet. O Paradoxa inaudita hæcenus & iniusta! Hominem sanctissimum, Deo per familiarem, Pōtificis Zachariæ filiū in carcere gemere? manum illam, quæ filium Dei demonstrauit, dum ait, *Eccē agnū Dei*, vinculis constringi? Referre igitur huc Dauidicum illud licet, *Et nobiles corum in manibus*

ferreū. Quid? linguam illam obmutescere, quæ tam præclarum de Messia diuinitate testimonium protulit? Libertatem illa in custodia constrictam teneri, quæ tam sancte in vasta vixit solitudine? illum deniq; qui Iordanis prius aquis Saluatore mundi abluerat, proprio tandem sanguine tortoris manu abluendum? O Spectaculū tragicum ac nunquam visum! Interea *L.annes in vinculis* suspirat.

Et profecto cum vincula hæc considero, mille mihi conceptus animo obuersionantur. Occurrūt in primis profunda illa & incrutabilia Dei iudicia: vt nimirum iustos & innocuos, hic in mundo affligi & cruciari sinat, & hanc Ioanni Baptista infamiam, iniuriam, iniustitiamque irrogari permittat. Quod alias expendens Chrysol. demiratus exclamat: *Ioannes magisterium v. a. sanctitatis non timet, schola virtutis est in vinculis*. Atq; huc aludens Psalmographus, & quam proxime sancti huius Episcopi verbis accedens, dicebat: *Nunquid cognoscuntur in tenebris mirabilia tua, & iustitia tua in terra oblivionis?* Mundum hunc ecce terram oblivionis vocat, eo quod Deus bonos & malos, illos affligendo, hos ex merito non castigando, oblitus videatur; & alio in loco non satis diuinam bonitatem de mirari potest, quod impios diuturna gaudere vita permittat, ac rerū temporalium affluentia locupletet, vt eorum & sui quodammodo videatur oblitus, ait enim, *vsquequo peccatores Domine, vsquequo peccatores gloriabuntur.*

Secundo, aduerto hinc, Deo solenne esse vna cum afflictionibus & ærumnis gratiam quoque elargiri, tristitiaque lætis reperare & prospera aduersis, adeo vt quamuis corpus exterius grauari & exercuari sinat, animam tamen nunquam deserat, sed perpetuo eam custodiat ac tueatur. Hinc in libro Sapietiæ legitur: *Iustorum anima in manu Dei sumi, & non tanget illos tormentum mortis*, vel vt alia versio habet, *tormētum ma ista*. id est, peccatum. Vnde duo colligere licet: primum ingentem honorem & decus iustis accedere, quod in manu Dei versentur, quo ab eadem defendantur, quod etiam Angelus ille, qui Apocalyp. primo stellas manu præferbat, significat. Alterum, Deum animas quidē electorum, quo cas.

IV. Varii de vinculis Ioannis cōceptus.

1.

In hoc Eum ang.

Psal. 87.

Mundus terra oblivionis.

Psal. 93.

2. Deus suos nunquam deserit.

Sap. 3.

cas tueatur, manu tenere, non autē corpora;
& hæc quidem affligere & torquere, illas au-
tem ab omni discrimine præstare immunes.
Quod exemplo Iob Propheta: satis probare
licebit: in cuius quidem bona & corpus Sata-
næ potestatem dedit; animam vero ab omni
impetu & casu tutatus est: acriter quippe ve-
tuerat, ne quod in illam cruciatus genus ex-
erceret: *In man. illius terua.* Ipse quoque vai-
genitus Dei filius, tristi passionis die. Patris
æterni naturam perspectam habens, quâuis
corpus suum desereret; idque tormentis ex-
poneret & quodammodo prodigeret; de sola
anima fuit sollicitus, quam in manus Patris
commendauit: *in manus tuas commendo spi-
ritum meum.* Cuius rei figura erat lectulus Sa-
lomonis, quæ ambiebant, ut plurimum sexa-
ginta fortissimi Israel. Thalamus hic animâ
iusti, in qua Deus requiescere & dormiscere
cõsuevit; armati illi custodes, gratiarum di-
uinarum præsidium, quæ die nocteque cir-
cum illum excubant, eamque circumcingunt,
designant.

Iob. 2.

Luc. 23.

Cant. 3.

3°

Mundi fa-
uor inanis
est & futi-
lis.

Dan. 5. 12.

Psal. 14.

Tertio hinc disco quam fragilis & inanis
sit mundi huius gloria, fauor, quamque leui-
& caduco nitatur fundamēto, cum nimirum
ille quem omnes paulo ante, ut Prophetam
susceperant, Messia esse crediderant; ad quæ
legati à Rege Herode destinati erant, hodie
in carceribus gemat; compedibus constri-
ctus iaceat, ac breui carnificis mucrone vitâ
amissurus sit. Hic renouatum videtis casum
illum tragicum, quo Daniel, quem hodie su-
per omnes reges Sarrapas & principes euectû,
summis honoribus cumulatam vidistis, eras
ad mortem condemnatus in lacum leonum
conijcietur. O rerû vices! ô honores nimium
fugaces & fragiles! Paulus cû Lystris mira-
culose claudum ab utero matris persanasset,
pedumque usum tribuisset, ciues nouo hoc
miraculo perculsi, dixere ad inuicem: *Dei si-
miles s. et nobis descenderunt ad nos:* atque id-
circo Paulum Mercurij, Barnabam Iouis no-
mine donarunt; quin & ipsi sacrificuli ne-
ctentes coronas & lerta, victimasque domû
illorum adducetes, iisdem illas immolare
velut diis voluere, sed audite, quid mox cõ-
tigisse Scriptura dicat: *Superuenerunt quidam
Iudas, & persuasis turibus lapidantes Paulum, tra-*

xerunt extra ciuitatem. Ecce qui paulo ante
Mercurius habebatur, cui litare victimam
sacerdotes volebāt, mox ut maleficus & sce-
lestus quidã vrbe, velut ciuium confortio in-
dignus, eiicitur. Hæc sc. sunt metamorphoses
& mundi inconstantia.

Quarto notandum hic occurrit, ideo Io-
annem in vincula coniectum, quod veritatē
aperuisset; vnde manifestum redditur, con-
cionatorem libere loqui, nemini parere, ve-
ritatemque sine vilo metu-proloqui oportere.
Ideoque vox illius tubæ comparatur elangē-
tis: in Isaia quippe legitur: *Quasi tuba exalta
uocem tuam.* Ut, quemadmodum tuba in ca-
stris omnes compellat, omniumque auribus
instrepat, tam ducis quam militis, tam prin-
cipis quam gregarij aut lixæ, ita vocem cõ-
cionatoris in Ecclesia aduersus omnes excla-
mare, magnos & paruos compellare, princi-
pes & plebeculam ad penitentiam vocare,
vitiisque omnium sine vilo discrimine bellū
indicare debere, manifestum fiat.

Concio-
nator ve-
ritatem
celare non
debet.
Ilat. 38.
Concio-
natores
tuba ap-
pellantur.

Idem Isaia vidisse se refert olim homines,
qui leuitate nubes superarent: quod myste-
rium dum percipere nequirit, petiit à Domi-
no, *Qui sunt isti, qui vt nubes volant?* Sancti
Ecclesiæ Doctores, per hos nonnulli concio-
natores intelligunt: quos ideo nubibus com-
paratos aiunt, quod quemadmodum nubes
in aere suspensa, spongiæ inquam illæ natu-
rales, dū aqua è terra & mari exsugunt, ean-
dem, dū plenæ fuerint, hinc & illinc, sine
vilo discrimine, effundunt; nequaquã anxie
vtrum in principis alicuius aut agricolæ a-
grum ea decidat; ita nubes illæ supernatura-
les Ecclesiæ, verbo Dei turgidæ, dum sanctū
& benedictum Euangelij liquorem effun-
dunt, promiscue illum sine vilo respectu aut
exceptione, tam in pauperis quam diuitis a-
nimam emittere, & Dei indignatione eiusque
iudicia, tam coram Rege aut Principe quam
coram populo & indoctoribus, referre de-
beant.

Ia. 60.

Compa-
ratur nu-
bibus.

Cum Ieremiæ Deus rerum futurarum e-
uentus aperiret, ait: *Mittam eis multos venato-
res, & venabuntur eos de omni monte, & de omni
colle.* Locutus est haud dubie hic de concio-
natoribus, qui è cælo in hunc mundum missi
sunt, ut animas venentur, & in Dei casses illi-
ciant.

Ierem. 16.
Item ve-
natorib.

ciant. At in omni monte & colle venetur necesse est, imo in summis montium iugis, id est, in aulis ac palatijs Principum. Et vt venatores animos nullum laborem subterfugiunt, per rupes & saxa repunt, in præruptos scopulos ascendunt, vepreta & dumos per-rumpunt, spinas perfringunt, modo vt lep-usculum, modo vulpem, alias ceruum, & a-lia aprum aut lupum, vel aliam feram com-prehendant & constringant, nulliq; parcut animal: ita concionatorem honoris diuini zelo accensum, & animarum salutis siti labo-rantem agere etiam par est, nullâ difficulta-tem metuat, nulli labori parcat, quo sanctam hanc venationem instituat, per omnes agros & siluas volitet, per omnia discurret loca, tã per pauperum tabernas, quam magnatum palatia, vt ipsa etiam regum nõ obliuiscatur limina: modo agricolam simplicem, & instar leporis meticulosum, modo cauidicum, in-star vulpis astutum; modo ceruos, reges in-quam, modo lupos & apros, depeculatores illos prouinciarum, in castes trahat; atq; ita in omni monte & colle venetur, omniaque ferarum genera confectetur. Hac porro ra-tione venationem instituebat Ioannes nos-ter, qui cum deserta, siluas, rupes, agros, Pa-læstinae montes, omnemque Iordanis ripam percurrisset, vrbes tandem intrat, palatia re-gum petit, vt in iisdem Herodem in castes pertrahat suos. sed, cheu! fera elapsa venator in vincula incidit. *Cum audisset Ioannes in vin-culis.*

Matt. 11.

5. Virtutes
hodie cõ-
strictæ te-
nentur, &
vitia do-
minantur.

Quinto, vt allegorice aliquid proferam, cum Ioannem in Herodis Antipæ, filij He-rodis Magni, Ascalonitæ, infanticidæ, carce-strictæ tenentur, ac triste menti omen occurrit; Ioannes namq; gratiam sonat, qui cum hodie in vin-culis esse scribatur, signũ est, virtutes & gra-tias diuinas hodie captiuas detineri, vitia autẽ libere per omnia dominari. Et sane ita se res habet, fides in primis compedibus cõ-stricta est, & hæresis impune grassatur. *Cum venerit filius hominis putasne inueniet fide? spes quoque captiua detinetur, omnesq; menda-cium confectantur; Posuimus mendacium spem nostram.* Charitas quoq; non amplius appa-ret, sed bellum inualefcit. *Surget gẽs contra gẽ-*

Luc. 18.

Psal. 18.

Luc. 21.

tem, & regnum aduo-sus regnum. Liberalitas seruitutem seruit, & auaritia regnat; à maiore lere. 6. vsq; ad minorẽ omnes auaricia student. Castitas comprehensa est, & libido libera vagatur. Corrupti sunt & abominabiles facti sunt: Ioannes denique qui virtutis symbolum est, vinculis constrictus tenetur: & Herodes qui scelerum sceptrum tenet & late dominauit.

Sexto, zelum hinc & audaciam, & infractũ animi robur in sancto hoc Anachoreta nota-re est: cum enim nullus omnino in Iudæa re-periretur, qui Herodis peccatum arguere incestumque illius castigare auderet, solus Ioannes eremicola, solitudinem egressus, in-uidi profecto animi, id aggressus est. Ægy-ptij cum Pharaonis peritiam animiq; in-durationem cernerent, nullus cum arguere ausus fuit: sed tandẽ serui, visis tor prodigijs dixere, *Vsquequo patiemur hoc scandalum? Nõ erant Principes, aut sacerdotes, non optimãtes, aut summates, sed vilia mancipia que re-gem reprehenderunt: nõ erat hic in vniuersa lynagoga Scriba, aut Rabbi, nec in aula nobi-lis, nullus in cõcilio Senator, nec vllus in vr-be eius, qui eũ taxare aut corripere audeat: sed Ioannem deserto, eius coarguedi ergo, e-gredi necesse erat. Quam bene igitur de eo-dem prædixit Psalmista, Loquebar de testimo-nio tuo in conspectu regum, & non confundebat, & eodem in loco alijs verbis. Defectio tenuit me pro peccatoribus derelinquentibus legem tuã.*

Psal. 13.

Nullus
Herodẽ,
præter Io-
annẽ no-
strum au-
sus est re-
prehede-
re.

Exod. 10.

Septimo, è verbis Euangelistæ, quibus ad Ioannem in carcerem Christi miracula audi-tu relata scribit, duo colligimus: primo, Io-annem non mediocre solatium malorumq; leuamen in carcere, cum miracula Christi quæ discipuli hinc inde facta narrabant, au-diret, sensisse: *Cum audisset Ioannes in vinculis orã Christu.* Vt hinc disceremus, maximum nobis in mœrore & tribulatione constitutis solamen esse, sacras conciones adire, in ijsq; miracula quæ de Christo narrantur, audire. Secundo, Ioannem postquam Saluatorẽ ba-ptizasset, rarissime deinde cũ ipso egisse, nõ quod illius familiaritatẽ subterfugeret, quip-pe quod ardentissime cũ illo agere, conuer-sari, & loqui desideraret: & non mediocre gaudiũ sensisset, si miraculis illius interesse, conciones audire, corã eum videre, adorare quem

Psal. 118.

Ioannes
auditis
Christi
miraculis
spem con-
cipit.

Matt. 11.

Matt. 23.

quem

quē Deum nouerat, auxiliari, adesse, omneque illi obsequium deferre potuisset: sed cum summum perfectionis gradū esse sciret, Dei voci obedire, quo nimirum nihil eidem esse potest gratius: præcursoris officio fugi, pœnitentiam prænuntiare, quam cum illo agendo sibi vni prodesse & voluptatem propriam sectari maluit. Quo nos illē edocuit, non parum falli eos, qui indifferēto quodā zelo acti, ea ad quæ ex voto obligati sunt deserunt, vt alia quæ maiorem pietatē includere videntur, consecretentur, propriaque studeant consolationi. Verum ad quæ ex obligatione & voto renemur, primò adimplēda sunt: Mose enim cum Deo agente, & ineffabili consolatione in monte Sinai perfruente, contingit populū per campos diffusum idololatriam exercere vituloque diuinos honores impertiri: quo visō, ait Dominus, *Descēde cito, quia peccauit populus tuus*: quasi dixisset, Meditationē hanc cœlestē desere, contēplationis solamina derelinque, operi potius incūbe, & populo vt à peccato desistat, suggere. Docemur hinc ea quæ voti & officii sunt, operibus voluntatiis præferēda esse. Ipse quoque Dominus ac Redemptor noster pridie quam pateretur, in maxima licet angustia constitutus, & angelico colloquio peritruens, sepius orationem interrupit, vt videret quid rerum Apostoli agerent, eorumque inertiam & somnolentiam reprehenderet, & ad orandum ac vigilandū eos excitaret. Docere nos ex proposito voluit, ea quæ ex obligatione faciēda incumbūt, ante orationem sensualem & contēplationis dulcedinē esse præmittenda. Quod egregio ē veteri Testamēto conceptu cōfirmabo.

Scriptum in Leuitico legitur, nō prius pacifica, id est hostiam voluntariam, vel ad beneficium aliquod à Deo obtinendum destinatam offerri potuisse, quam legalia quæ in lege præcepta erāt, oblata essent: adeo vt pacifica sacrificiis legis quodammodo inhaerent. Quo disceremus, prius ea ad quæ nos lex, vota & officii obligant, faciēda, ac deinde opera supererogationis, ad quæ propria voluntate impellimur. Ionathas cū feruore pugnandi teneretur, & viribus & animo fides inimicos adortus esset, ac paulum mellis ē summitate virgæ præter Saulis voluntatem

gustasset: quod in maiorem potius gloriam, & merito quidem, cedere debuisset, quod oculi eius illuminati essent, quod inimicos Domini profligasset, victoriamque amplissimam retulisset, a patre tamen Saule ad mortem condemnatus est, eo quod voluntate regia contempta voluntati propria & affectui priuato obsecutus esset, quamuis multo maior inde utilitas secuta esset. Profecto quāuis intentio nostra interdum, vt & Ionathas, optima sit, & maiorem Dei gloriā animarumque salutē respiciat, zelo proprio ducta: regulæque nostræ ac tutorum obliuio mirabilia sæpe operemur, austeritates & pœnitentias exerceamus, & victorias maximas de inimicis referamus: Deo tamen displicent hæc omnia, qui sæpenumero nos victoriis onustos ad inferos detrudit: Sed ad carcerem nostrū redeamus, videamusque quid ibidem captiuus Ioannes agat. Euangelista illum ait duos ex discipulis suis ad Christum misisse, vt ex ore illius scirent, num ipse verus Messias esset.

Torquent hic se mirum in modum S. Patres, vt Ioannis mittentis honorem tueatur. Hinc enim manifeste se quidē colligere putant, Ioanni certo nondum constituisse, vt rō Christus verus Messias esset, nec ne: alij vero, dubitasse eū tradunt, nō an Messias esset, sed, an pro mundi salute mortem subiturus. Sed optime omnium mihi dixisse visus est Gregorius, dum ait, legationem hanc non alio respexisse, quam vt Ioannes certior fieret, num Christus ad limbū, Patres inde educturus, in propria psona descenderet: vel vt quidem sentit Chrysostr. hanc legationem adornauit non quod sciret quod scire se velle demonstrabat, sed vt alij id scirent, discipulosque suos id ipsum edoceret. Equidem sanctorum patrum expositioni, quo ad sensum quidem literalē, inhærendo quoad mysticum, multas ob rationes, easque egregias discipulos eum suos ad Christum destinasse dico, quarum hæc prima est.

Declarare se. voluit, defunctorum sese rationem habere, & tam de mortuorum quam viuentium salute sollicitū & anxium esse: id ad Messiam legationem mittit, qua scire laborabat, num ad limbū descensurus esset, vt inde patres educeret, & studium etiam suum

I. Reg. 14.

V.
Variæ opinionones de hac discipulorum ad Christum missione.
Hom. 6. in Euangel.

T.
S. Ioannes de mortuis sollicitus erat.

erga.

erga mortuos demonstrat. Simul nos edocere, non solum viuorum, sed & mortuorum curam & rationem habendam. Hoc siquidem Christiani hominis officium exigit: atque ideo Noemi coram nuru sua aliquando Booz laudans ait, *Benedictus sit à Domino, quoniam eandem gratiam quam praeberat viuis, seruauit & mortuis &c.*

Ostendit se discipulorum curam habere quo proficeret

1. Tim. 5.

Gen. 15.

3. Zelus Iohannis erga animarum.

Num. 12.

Deinde ideo discipulos ad Christum legat, ut ab eo discerent, quod uerus Messias eilet: simulque ut hinc disceremus, quantum seruorum & domesticorum curam habere nos oporteat: ipsa quippe naturae ratio, conscientiaque, & quae omnia iura ciuilia & diuina à nobis exigunt, ut de ijs, non secus ac de nobis ipsis solliciti simus. Audiamus igitur, quid in hanc rem Apostolus monuerit, *si quis a suorum & maxime domesticorum, curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior.* Atque idcirco Iacob Patriarcha, cum in Bethel secederet Deo victimas oblaturus, illud ante omnia curauit, ut serui & domestici Dei cultum, abiectionis idolis, ediscerent, ideoque hac eos oratione compellauit. *Abi, ut Deos alienos qui in medio uestri sunt, & mundamini, ac mutate uestimenta uestra, &c.* Ut scilicet ad locum demonstraret, quantum paterfamilias de domesticis & famulis esse debeat sollicitus, monendo illos nimirum, ut peccati idolum comminuant, uestimenta quoque prauarum consuetudinum exuant.

Ut etiam zelum quem habebat erga salutem animarum, & curam eorum quae gloriae Dei spectaret, significaret simulque nobis salutem animarum. conclusus teneretur, uinculis costrictus esset, & arumnas varias perferret, de honore tamē diuino, sollicitus sit, deque animarum salute laboret: Nos uero ad minimam aduersitatem qua premimur, minimum quo affligimur casum, ad primum conflictum statim credamus, animum despōdeamus, uirtuti terga obuertamus, & à benefaciendi studio auocemur. Imitantes uidelicet inertes ac meticulosos illos Hebraeos, qui dum de gigantibus, ac colosseis staturae uiris, quos exploratores in terra Chanaan uidisse se asserbant, inaudissent, animo conciderunt, omnemque eius acquirēdā spem abijcere, & in Aegyptum ad eas

carneas reuerti uolere.

Generosior ac cordatior erat ille qui dicebat: *Anima mea in manibus meis semper, & lege tua non sum oblitus:* quo enim amplius deprimebatur, quo & animum altius ad Deum sustollebat, inque eius cultu reddebatur constantior. Anima autem in manibus esse alicui apud Hebraeos dicitur, quando in extremo discrimine & uitae periculo uersatur. Atque hunc in modum locutus est patri suo Ionathas, cum Dauidis causam ageret: *Posuit animam suam in manu sua,* id est, tui seruandi ergo extremo se discrimini ac mortis periculo exposuit, quo fidelitate & obsequium erga te suum testaretur. Atque ideo sensus Prophetæ uerborum hic est: *Quamuis quotidie in uitae uerfer discrimine, inimicis me circumquaque circumcingentibus, capiti quoque minitantibus; legem tamen tuam non obliuiscor, & in mandatis tuis uiuere anima mea. Ita quoque capitiuus noster, quo maiori in periculo uersatur, eo se erga Dei obsequium feruentiorem demonstrat, ideoque legationem discipulorum ad Messiam instituit. Legata interea eloquuntur, audiamus quid sibi uelint: *Tu es qui uenturus es, an alium expectamus?**

Quis sublimiorem & profundiorē quaestionem audiuit unquam? quaestio est de diuinitate filij Dei, de ueritate Messiae, de redemptione orbis, ac prophetiarum omnium consummatione. *Tu es qui uenturus es, &c.* Perinde ac si dixissent: *Tu es ille quem Prophetæ praesignificauerunt & designauerunt, quem Sibyllae annuntiarunt, quem omnes maiores nostri desiderauerunt?* *sed ei respondit, ait textus Graecus, Tu es ille qui uenturus es ad iratum Deum placandum, homines redimendos, peccatores saluandos, debita nostra dissoluenda, caeli ianuas aperiendas, angelorum ruinas supplendas, demones compescendos, inferos constringendos, pacemque mundo inferendam?*

Tu es qui uenturus es, an alium expectamus? Messiae aduentus sine patre quoad humanam naturam, & sine matre quoad diuinam, & sine omni generatione quo ad generationem qua ab aeterno esse coepisti? *Generationem eius quis enarrabit?* *Gen. 14.* Ille inquam Melchisedech, qui post regum potent-

Psal. 118.

Matth. 11.

Isai. 53.

Gen. 14.

potentissimorum excidium, post carnis mundi & diaboli destructionem, magno illi Abraham Patri inquam cœlesti, sacrificium panis & vini, in sacramenti Eucharistici institutione, offeres?

Gen. 22. Tune ille Isaac, domus tuæ decus & fulcrum, sed non sine miraculo editus, qui ad mortem, patri tuo obediendo, destinatus, montem Calvariae ascendere, humerisq; tuis ligna, quibus cremaris, gestare debes?

Gen. 7. 8. Tune ille Noe, qui arcam humanitatis tuæ ingressus, omnesque nos diluuiio damnationis eripiens, tandem aliquando amore & tolerantia ebrius, nuditarem, & paupertatem, simulq; miseras nostras in cruce ostensurus es, & a filiis tuis, id est Iudæis, explorandus?

Gen. 27. 32. Tune ille Iacob, qui vestimentis Esau, id est, peccatoris circumdatus, passionis tuæ nocte, cū angelo illo mortis luctaturus, victoriamque in humanitatis tuæ tamen femore lauciatus, relaturus es?

Gen. 37. 40. 41. Tune ille Ioseph, cuius a fratribus scilicet Iudæis, vediti, & in alienigenarum, Pilati nimirum & Herodis manus traditi, tunicā effuso sanguine cruentabūt maligni, id est, cuius humanitatem cruci affigent & occident? Tune ille idem Ioseph, qui deinde a perfida synagoga iniqui: aculatus, & in carcere præteritas coiectus, gloriosus tandem egredi, & regis indumentis circumdatus coram regū rege sisti, cœliq; & terræ vicarius generalis constitui, & egregio Saluatoris mundi nomine insigniri debes?

Exod. 2. 3. 6c. Tune ille Moyses, qui iam inde ab incunabulis ab Herode, qui Pharaonem crudelitate superabat, ad necem quaeritus, populum Dei conducere, legem ei dare, miracula ac prodigia patrare, Ægyptiaca cum mundi huius captiuitate, per rubrū passionis tuæ pelagus, ad regnum cœlorum quæ vere terra promissionis est, traducere debebis?

Num. 35. Tune ille sacerdos summus, de quo in Numeris habetur mentio, post cuius mortem, oēs extorres & exules patriæ eius, qui peccatores denotant, præteritorum criminum veniam consecuti, in natale solum reuerti, & in patriam, cælestem intello, quæ vere patria, postliminio redire poterunt?

Num. 35. Tune ille sacerdos summus, de quo in Numeris habetur mentio, post cuius mortem, oēs extorres & exules patriæ eius, qui peccatores denotant, præteritorum criminum veniam consecuti, in natale solum reuerti, & in patriam, cælestem intello, quæ vere patria, postliminio redire poterunt?

Iud. 14. 15. 16. Tune ille generosus & strenuus Samson, Tom. I. Pars Hyemalis.

Philistæorū terror, qui naturæ humanæ, pellicis illius fascinatis amore captus, & cum ea in sepulcro cōgressus, vndiq; obsessus & circumvallatus custodias eludes, saxa & moles effringes, sigillaq; illis perumpes? tune ille, qui deinde hostium ludibrio & improprio expositus, moriens, eosq; simul morti inuolvens tuæ magnæ mundi huius aulæ bases & cardines concuries, & ad inuicem collides?

Tune ille pastor Dauid, qui sola humanitatis nostræ funda, & ærumnarum nostrarum lapidib. instructus, furentem illum Goliadam, Satanam dico qui a tot annorū milibus omni nobilitati & generositati mundi huius exprobrauit, prosternes, crucis baculo ad terram deicies, superbiam illius & fastum

retandes, deniq; vitæ illi eripies? *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Ambrosius hæc opinio accuratius disquirens ait, interrogationem hanc non dubitantis, sed admirantis fuisse. ad interperinde ac si dixisset, fieri ne potest, summe rogatione Deum, te, qui summa cum maiestate in cœlis habitas, in terram descendere voluisse, vt humanam naturam assumes, miserisq; & ærumnis, quib. eadem obnoxia est te subiices? Huic quæ proxime accedens Rupertus, Item Rupertus;

ait, Ioann. non potuisse dubitare quin Christus verus Messias esset. varijs enim miraculis editis iam id confirmatū erat: sciebat quippe in Cana Galilææ aquam in vinū conuersam, audierat Patris cœlestis loquētis testimoniu, & Spiritum S. in columbæ specie descendentem viderat, dum eum in Iordane ablueret. Verum id ipsum manifestare non audebat, ne forte Iudæi inuidiæ stimulis concitati in eum impetum faterent ac neci traderent. Verum cum hodie venisse tōpus sciret, quo omnia abscondita reuelanda essent, discipulos id ipsum diligentius inquisituros ad Christum mittit: inquisituros inquam, num ipse esset salutare Dei, de quo Gen. 49. num magnus ille Propheta de quo Deut. 18 num ille qui Israellem esset redempturus, vt Psal. 117. promittitur? *Tu es qui venturus es, an aliu expectamus?*

ait, Ioann. non potuisse dubitare quin Christus verus Messias esset. varijs enim miraculis editis iam id confirmatū erat: sciebat quippe in Cana Galilææ aquam in vinū conuersam, audierat Patris cœlestis loquētis testimoniu, & Spiritum S. in columbæ specie descendentem viderat, dum eum in Iordane ablueret. Verum id ipsum manifestare non audebat, ne forte Iudæi inuidiæ stimulis concitati in eum impetum faterent ac neci traderent. Verum cum hodie venisse tōpus sciret, quo omnia abscondita reuelanda essent, discipulos id ipsum diligentius inquisituros ad Christum mittit: inquisituros inquam, num ipse esset salutare Dei, de quo Gen. 49. num magnus ille Propheta de quo Deut. 18 num ille qui Israellem esset redempturus, vt Psal. 117. promittitur? *Tu es qui venturus es, an aliu expectamus?*

Quid? Ioannes legationem adornat, nostrum quoq; est aliam adornare, de fide scilicet, bonis operibus, de religione, ne fortasse decipiamur, & erroribus inuoluamur: legem

Matth. 11.
Ambrosij
opinio
quantum
ad inter-
rogationē
Ioannis.

*Item Ru-
perti.*

Matth. 11.

Misio
hæc disci-
pulorum
moraliter
exponitur

mus ad Deum sensus, voluntates, & intentiones nostras, inquiramusq; nū viæ nostræ illigratæ sint. Discipulos adhæc nostros, ô didalcali: seruos, ô heri: subditos nostros, ô patres familias, mittamus ad templa, conciones, sacrasq; lectiones, vt cœlestem aliquam doctrinam percipiant, & ad virtutum studiū exercentur. Dirigamus ad Christum omnes, vt inquirant, num ipse sit qui in Ven. Eucharistiæ Sacramento latet vel alius expectandus sit, impanatus, figuratus, & signatus? Num alium cum Iudæis Messiam expectare oporteat, alium Christū, alium in arumnis consolatorē, alium Saluatorem, aliud Euangelium, aliam deniq; Ecclesiam. O inuicias ac nugas mercacissimas! sed his relictis cœpta prosequamur.

VI.

Matt. II.
Christus
opere, nō
verbo, re-
spondet.
Ioan. 58.

Legationem igitur suam discipuli cum Christo aperuissent, hoc eis modo respōdit, *Ita renuntiate Ioanni quæ audistis & vidistis, cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, pauperes euangelizantur.* Rebus ipsis, non verbis, Dominus ecce respondet: & sane prudenter admodū: si enim verbo dixisset, Messiam se expectatum esse: Iudæi eū sine dubio reprehendissent, vt alias illos fecisse manifestum est cum hæc illi obijcerent, *Tu de te ipso testimonium perhibes.* Ideoque alio in loco iisdem dixit, *O: era quæ ego facio, testimonium perhibet de me.* Perinde ac si dixisset: Quis nā sūm, verbis indicare nolo, & tamen si dicerem, mētiri me ac fucū obtrudere velle putaretis: fatius idcirco est, opera mea loqui de que me testimonium perhibere. Missionem siquidem meam medijs quibusdam præter ordinem, & miraculis ac prodigijs probo: quæ cum quotidie oculis vestris videatis, certissime credere debetis, verum me Messiam esse in Legge & Prophetis promissum. Ideoque *ite, renun-*

Matt. I. V. trate &c.

Miracula Et profecto, miracula hæc opera que Christi de digiola, q̄ Redemptor Indies edebat, abunde testabantur, Iudæosq; conuincbant, illum esse, qui Patrib. eorum promissus erat Messiam. Nam tamen propheta: veteres miracula patrarint, summa tamen difficultate, & magno cum sudore eadem facta sunt: Christus autem plurima, idq; facillime, sine villo labore ac difficultate, edidit. Vnde manife-

sto apparet, omnibus eum priorib. dignitate & meritis eminentiorem fuisse: quod Iudæi ipsi in Euangelio testantur dicentes, *Nunquā apparuit sic in Israel Ipse quoque Dominus de seipso testimonium ferens, ait, Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.* *Matt. 9.*
Ioan. 15.

Secundo, Elias quidem mortuum ad vitam reuocauit, Elisæus Naamam à lepra mundauit, sed vterq; Domini prius auxilium implorauit. Christus vero hæc aliq; longe maiora, sua auctoritate, absolute, ex sola voluntate propria nulliq; precibus vsus, præstitit. Tertio, prædicta, eadem miracula in Sacris litteris erāt: nam nonne in Psalmis legimus: *Dominus soluit compedios, Dominus illuminat cæcos. Dominus erigit elisos:* quæ cū reipsa ederet, reipsa etiā se Deū esse declarauit. Quarto, ipsa prophetarum oracula Messiam hæc & similia edicturum prædixerant vt in primis Itaias: *Deus ipse veniet & saluabit nos, tunc aperientur oculi cæcorū* Dominus igitur innuere volens se ipsum esse quem Prophetæ præsignarant, opera sua & miracula in scenā producit, legatisque ad se missis respondet, *Cæci vident, claudi ambulant, surdi audiunt.* *Psal. 145.*
Isa. 35.
Matt. II.

Cæcorum autem illuminationem Dominus ante cætera miracula quasi trophæorum minus cæcillius primum ac summum, & e qua infinita illius potētia in primis elucet, produxit: primo, vt veteris testamenti verbis quib. Messie nē cæteris miracula præsignantur, vsque quaque respōdeat: nam in Itaiæ Prophetis cæcorū illuminatione prima omnium recensetur. Secundo, quod discipuli hi suis eum hæc edentem miracula oculis conspexissent: nō vero alia que sequuntur, & de quib. fortasse nefando quidem inaudierant. Tertio quod plures cæcos Christus illuminasset, quā alios perfanasset, vt e verbis Lucæ manifeste colligi potest, dicentis: *In ipsa autem hora multos curauit à languoribus & plagis, & spiritibus malis, & cæcis multis donauit visum, &c. ite igitur, inquit, & renuntiate, cæci vident.* *Luc. 7.*

Varia hic recenset miracula, operaq; bona Operum plura in vnū coaceruat, vt hinc euident fiat, piorum Deo hanc pluralitatem gratissimam existere: Sunt enim nonnulli, qui dum vnū vir Deo gratis actum exercuerint, sufficere ad salutem ta-

putant.

putant, vltcriusque progredi derectant. sed errat: Deus enim varios actus requirit, multiplicationeque imprimis delectatur. Nam statim vt terram creauerat, ait, *Germinet terra herbam virentem, & faciat semem & lignū pomiferum facies fructū iuxta genus suum*, quibus verbis allegorice innuere eum voluisse puto, scilicet dum terrā quodammodo intumescere & vterū ferre vult, quę deinde omne herbarum, arborum, fructuum, bestiarumq; genus effunderet ac velut pareret: multo magis desiderare, vt anima varios virtutum bonorumq; operum fructus ac manipulos proferat. In horto sponſę omnigenos fructus, tā nouos quā veteres reperire erat, *In horto nostrā omnia poma noua & vetera*. Poma autem tantundem hic valet ac fructus, ita namque Hebraice p omni fructus genere accipitur. Porro animę nostrę horti sunt & pomaria imo paradisi, in quibus Christus earum spōsus obambulare cupit: quo autem maiorem voluptatem inde percipiat, fructus in iis bonorum operum, noui & veteres sūt oportet, si enim olim, beri, & nudius tertius, imo & hodie aliquod opus bonum fecimus, hoc iā verus est & exoleuit quodammodo: sed eras, & perendie, & in posterum semper noua alia producenda sunt. Audite longam illam Messię operum seriem, ac varia illius miracula:

Gen. 1.

Gen. 7.

Luc. 7.

Humilitas & modestia Saluatoris.

Luc. 7.

Gen. 47.

Cæci vidēt, surdi audiunt, claudi ambulāt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur. Hic, obsecro, anima mea, Saluatoris tui humilitatem ac modestiam considera: non ait quasi de se operibusque præsumens, Ego cæcis visum, surdis auditum reddo, claudis pedum vsu restituo, leproſos mūdo, mortuos ad vitam reuoco: sed magna cum animi demissione & humilitate, & seipsum non nominando, *Cæci vidēt, surdi audiunt, mortui resurgunt*. Docemur hic, eum qui vere humilis est, omnibus in rebus humilem esse debere, tam interius quam exterius, tā animo quā verbis. Egypti rex Pharao cum Iacob Patriarcha grandæuū iam & senio vidisset, ab eo mox petit, *Quot sunt dies annorū vitę tuę?* cui sanctus ille senecio placide respōdit, *Dies peregrinationis vitę meę tantum triginta annorum sunt, parui & mali*. Norate quæſo Patriarchę humilitatem, vt tempus omne, quod

iam iade ab adolescētia Deo impenderat, nō enumeret, imo vt hoc ipsum nihil propemodum aut exigui esse meriti censeat. Tu tamē interea mundane, si bis terue ieiunes, in tantū te effers: si triennio aut quadriennio Deo in pœnitentię Monasteriis seruias, credis eū infinitis tibi nominibus deuinctum debita exfoluere non posse.

Porro mūdum similem esse cenſeo superbo illi Phariseo, cuius in Euangelio fit mentio, qui cum bis in sabbatho ieiunaret, tantū sese extulit, vt in medio templi constitutus, tumore & fastu plenus, deque hoc ipso superbiēs dixerit, *Ieiuno bis in sabbatho*. Vel filij prodigi fratri, qui ægerrime ferens tantum fratri suo aforo honorem exhiberi, obsequiaque parenti exhibita recensens, magna cum superbia ait, *Ecce tot annis seruis tibi*: quasi annorum numerum non posset subducere. Vel Iacob Patriarchę, qui cum viginti ipsis annis socero suo Laban seruisset, tandem officia exhibita ipsi exprobrauit, dicens, *Per viginti annos seruisui tibi*. Nō est, mihi credite, Christiani, dies, menses, aut annos, quos diuino obsequio impēdit, enumerare, aut accuratius subducere: nam quāuis omnia vitę momenta in solius Dei cultū expendisset, aliud profecto dicere nō posset, quam quod in Euangelio dicitur, *Dicitte, Serui inuitiles sumus, quod debuimus facere fecimus*. Præsumptio siquidē & superbia magnū animę periculū creare solēt: ē contra vero humilitas nō mediocre emolumentū: humilitas inquā quā ē verbis his redēptoris eruius, *Cæci vidēt, surdi audiūt, &c*.

Hic etiā notes velim, o anima, quemadmodū Ioannes in vinculis pusillanimitate nō deiicitur, aut aduersus Deum commouetur indignando: ita nec Christum ob miracula edita inſoleſcere. Nō enim ait, edo opera admirabilia, nature vires eludo, eęcis visum restituo, paralyticis membrorum vsu reddo, mortuos ad vitā reuoco, sed insolita loquēdi ratione vsus, *Cæci vident, claudi ambulāt, mortui ad vitā resurgunt*. Vt discamus bona quidē quę edim⁹ opera, nō nobis ipsis, sed soli Deo mala aut non Deo, at nobis esse ascribenda. Hanc lectionē cum didicisset Ioseph Patriarcha, & fratrib. felicitatem suam referret, non sibi sed Deo eamdem velut auctori attribuit:

Mundus similis est Phariseo Euangelico.

Luc. 18.

Luc. 15.

Gen. 31.

Matt. 11.

Quid hic boni operamur, Deo, & nō nobis ipsis adscribēdum.

Matt. 11.

Luc. 7.

Gen. 45. Non vestro consilio sed Dei voluntate huc missus sum: quis fecit me quasi patrem Pharaonis, & Dominum uniuersa domus eius, ac principē in omni terra Egypti. Tantum vero abest, ut mundanus Deo omnia ascripisset, ut e contra potius fortunam omnium datricem agiturus dixisset: Ad hos honores lato fortuna blandiens vultu me subuexit: industria & opera mea ad tantā dignitatem ascēdi: fors adfuit, & clientē suum respicere dignata est. At Ioseph, qui diuino in ludo eruditus erat, datori omnium Deo singula & uniuersa adscribit, ac solum eum negotiorū suorum directorem promotoremq; agnoscit. Quem imitantur, doctrinam Christi quam proxime insisterēdo, qui quidquid in anima virtutum possident, Eterno attribuunt, & de seipsis ne hilū præsument. Considerate igitur hæc verba, eorumq; sensum dispicite, *Cæci vident, surdi audiunt.*

VII. Veræ enim ac legitime Messia: notæ & signa sunt, cæcis oculorum, surdis aurium vultum reddere mortuosq; ad vitam reuocare. uti & veri concionatoris, qui nimirum Christi loco docet & prædicat, indicia characteresq; dici queunt, si qui antea cæcutiebant, visum recuperāt, si surdis ad Dei verbum auditus redditur, si gratiæ mortui, & in peccatis sepulti, ad vitam gratiæ redeunt: deniq; si paupertas & Christi crux euangelizatur. Ad concionatorem namque Euangelicum spectat, huiusmodi edere miracula, omnigenos peccatores perfanare, mortuos resuscitare, leprosos mundare, surdis auditum reddere, maculas & næuos auferre, Messia: que opera quam proxime imitari: quæ allegorice iam exponam.

Cæci defignati. *Cæci vident.* Per hos non nisi peccatores intelligendi sunt; quando n. quis cespitando modo ad terram prolabitur, modo in patientem impingit, modo in præceps ruit, an non eum cæcutire dicemus; ita quicumq; modo in auaritiam, modo in libidinem, modo in ambitionem impingit, an non talpa cæcior est, de quo Sophonias loquitur dicens, *Ambulabunt & cæci, quia Domino peccauerūt.* Solutus ante Christus eisdē oculos restituere pōt, & omnem cæcitatē auferre, idq; in Pœnitentiæ Sacramento atq; hæc prima Christi opera

sunt, qui solus huiusmodi morbos perfanare potest.

Surdi audiunt. Atque hoc secundum, quo Peccato-peccatores dignosci queunt, indicium est: finem sur-ge mihi aliquem qui nec maximam capaxitas. narum sonitum, nec bellicorum tormentorum boatum, nec tubarum clangorē audire queat, an nō ille litore surdior dicendus est: Hoc ipsum de peccatore quoq; sentiendum, cuius tanta surditas & aurium stupor est, ut nec terribiles extremi iudicij tubas, nec maximarum cæli campanarum strepitum, misericordiæ inquam & iustitiæ, omnib. horis auribus nostris insonantium, imo ne diuinarum quidem comminationum tonitrua audire queat: adeo ut peccator ad Dominum iam conuersus illud Propheta: merito vsurpare queat, *Ego tanquam surdus non euid eam.* Psal. 37. Ad solum autem Christum, Dei, filium spectat, huiusmodi opera edere, leprosos quidem etiam mundare.

Leprosi mundantur. Omnes in genere peccatores sub lepræ nomine intelligamus. Nam vel lepra corpus inflat, ita peccatorē superbia: ut sitim & ariditatem extremam causatur, ita & auaritia: ut cōragio suo inficit, ita & luxuria: ut humorem radicalem vitiat, ita quoq; animum inuidia: & halitum pestilentem ac tetrum reddidit, ita & gula & ingluuies raucedinē causatur, ita & ira quæ sæpe etiam loquelam eripit: denique ut illa membra omnia debilitat & inuadit, ita corpus animumque acedia & inertia. Bene igitur Naamano Syro leproso ait Heliæus Propheta, *Vado & lauare serites in Iordane,* ut hinc peccatores septemplex peccatorum mortalium lepram confiteri discant. Si quis in mundo tantæ virtutis efficaciamq; fons haberetur, qui omnes omnino infirmitates perfanaret: quantus ad eum quotidie ex omnibus mundi partib. concursus fieret! quot ad eum ægri sanitatis recuperandæ ergo confluerēt? At huiusmodi virtute prædita est confessio-nis Sacramentum. Quid igitur eam negligitis peccatores, quin ad eam acceditis: cur illius laticæ maculas & lepram animæ non eluitis, aut saltem abluitis sed ad allegorias meas iam reuertor.

Mortui resurgent. Ipsi peccatores an non vera:

Peccato - vera mortis imago sunt, cadauera exanimata, motu, sensu vitæq; carentia? Qui virus autem mortis imago sunt.

1. Ioan. 1.

Quæ omnia quædam animæ venena & contagia sunt, esto iudicium. Cui conceptui ad stipulatus Ioannes Apostolus dicens: *Qui non diligit proximum, manet in morte.* At, cheu! curata sola necat corpora, peccatum vero ipsas interim animas. Quam præfens venenum fit oportet, quod ijs quæ mori nesciunt, mori infert: *contrariorum enim, iuxta Philosophos, contraria sunt consequentia:* nam quemadmodum gratia perpetuam vitam tribuit ijs, quæ ex seipsis mortalia sunt & caduca, ita peccatum mortem adfert ijs quæ essentia & natura sua immortalia sunt, sed in miraculis nostris progrediamur ulterius.

Error eorum qui pauperibus prædicare detrectant.

Pauperes euangelizantur. Inter cætera aduentus sui signa hoc imprimis ponendū celsit Redemptor, quod pauperes euangelizentur. Et profecto nō mediocre miraculum est ac prodigij loco habendum, si concionator aliquis pauperibus verbun salutis annūtiat, si in carceratis concionetur, si in claustris Religiosis & Monialibus, & rusticis prædicet sed omnes iam, prohi dolor! vrbes confectantur primarias, omnes primas metropolitanas cathedras affectant, omnes in mercedem oculos coniciunt, & solis diuitibus concionari gestiunt; sed considerent obsecro, arborem illam vmbrosam quam Nabuchodonosor vidit, cuius è fructibus omnia animalium generagustabant: considerent inquam, & huic se assimilare conentur; cum enim spiritualibus scientiæ, virtutū, diuinorumq; charismatum fructibus grauari sint; eos idiotis, pauperibus, & simplicibus, qui mundi huius quodammodo animalia sunt, proponat oportet.

Dan. 4.

Concionatores peruersi comitantur pauperes.

Diues ille epulo grane supplicium apud inferos subit; quod cum opulentus esset, & uersi comitantur pauperes tamen à mensa excluderet sua: quod diuiti epuloni. Lazarum autem nec aspectu nec alloquio dignaretur, *Et nemo illi dabat.* Huic similes dixerō concionatores nonnullōs, qui cum omni scientiæ doctrinæq; genere abū-

dent, & concionatores dici velint, solis principibus & aula clientibus sese offerunt & vendunt, populo & plebeis à mensa illorum exclusis, dum oēs eorum epulæ, id est conciones, non nisi Rhetoricam, veneres Tullianas, & flosculos scholasticos, vt adulationē & ineptias affectatas præteream, spirant, & idiotis, pauperioribus, & rudioribus, ne minimus bolus offeratur, & nihil quod gloriam Dei & salutē animarum spectat, in ijs elucescit. Videant igitur & caueant, ne cum diuite hoc apud inferos puniantur. Verum vt hanc aliquorum deprauatam consuetudinē damnet, ipse Dei filius pauperum doctorem se confiteri non erubuit. At hodie plurimos regū & principum concionatores reperire est, sed pauperum nullos, aut certe paucos admodum: adeo vt non amplius mihi mirum videatur, si hoc inter miracula sua recenseat Redemptor.

Pauci pauperū doctores.

Equidem non tam inter miracula numerā Miraculū dum puto, pauperes euangelizari, quam eos euangelizare. Est a mirabile, omniaque euangelimiracula excedens, Christum, aduentū, diuinitatē, omniaq; Euangelij mysteria à simplicibus & indoctis piscatoribus prædicari voluisse: non selegisse sibi duodecim Platones aut Arist. non duodecim Demosthenes aut Cicerones, aut selectissimos quoq; ex omnibus orbis academijs viros, at duodecim piscatores, retibus & scaphæ assuetos, indoctos & rudiores. Hinc, vt illorum scientiam eloquentiamq; audire in Actis Pōtiffices, Sacerdotes & Scribæ, & scirent eos ante imperitos, & ne à limine quidem literas attingisse; nō parū obstupere: quorum admirationi in hærens August. atq; hoc miraculum exaggeras, ait; *Lib. de verbis Domini.* Dominum nō per Oratores & Philosophos cōuertisse peccatores, sed per piscatores Philosophos & Oratores. Quod historia quædam è libris Regū de prompta manifestū reddet, Dauid cū Amalecitas bello suos profugosq; persequeretur, reperit in via miserū quemdam militem iacētem semianimem; fame & laboribus exhaustum, morbo afflictū, & ab omnibus derelictum: a quo cum petiisset, *Cu as es 1. Reg. 30.* tu? vel quis tu, & unde? mox subiit, *puer Ægyptius ego sum, seruus viri Amalecitar. Dereliquit autē me dominus meus, quia egrotare cepi.*

Act. 4.

Lib. de verbis Domini.

Insignis
allegoria.

Ep. dixitq; ei Dauid, vt se ad castra inimico-
rum deduceret, quo cū peruenisset, reperit
eos gentio indulgentes & festum diē agentes,
quos incautos ac nihil minus quam de hoste
cogitantes inuasit, & ad internecionē dele-
uit, paucis, dū camelos cōscendunt, fuga sibi
cōsulentibus. Allegorice hæc omnia expo-
nēs in Euangelio cōtineri hoc mysteriū exi-
stimo. Christus n. cū mūdānos persecuturus
in mundū uenisset, incidit in aliquos qui ve-
lut defatigati & exhausti, diuitias & pōpas
mūdi huius, idq; propter inopiam & egella-
tem affequi nequibant, in illos nimirū, quos
mundus derelinquit & deserit. At Christus
hos ab omnib. derelictos, uelut duces expedi-
tionū, & consiliorum suorum conductores
euangelijque præcones assumpsit, eorumq;
opera in mundi conuersione uisus est: quem
cū uitiis indulgentē & voluptatibus immer-
sum quodā nodo cerneret, ita eundē aggressus
est, ut uictoria penes se steterit. Dicte i-
gitur, nū miraculū sit, pauperes euangelizati
& euangelizare, mūdōq; Euāgelij præcones
existere? Audiuistis iam miracula Redēpto-
ris; quomodo discipulis à Ioanne missis re-
spōderit: uideamus iam, quib. Ioannē enco-
miis ornarit, & quæ in eum acroamata & e-
logia effuderit. Ait enim Euangelista, Domi-
nū, dimissis legatis, in præcursoris sui laudes
& encomia hisce uerbis prorupisse: *Quid exi-
stis in desertum uidere; arundinem uento agita-
tā, hominem mollibus u. situm? Quam fidus in
amicitia fouenda est Deus! quā tenere, quos
semel complexus est, diligit! non enim in ad-
uersitatibus deserit suos, ut facere consueuit
mundus, qui ad minimum qui ingruit casum
eos nudos destituit. Quam multos Aman
Perfarum ille purpuratus, amicos habuit,
quam diu læto fortuna arridebat uultu, & in-
ter Assueri intimos numerabatur? Sed mox ut
eius indignationem incurrit, eumq; offendit,
omnes aduersus eum insurrexere; dice-
bantq; publice, En lignū quod parauerat Mar-
docheo stat in domo Aman. Perinde ac si dixis-
sent, in crucem agatur, quam domi alteri pa-
rauit. Videte quælo mundi ingratitude &
perfidiam, qui dum felices sumus, & secundis
uentis utimur, amicitiam simulat; at, dum
fortuna auersa nos deserit, nos etiam mutato*

Mundus
suos in
aduersita-
tibus de-
serit.

Eslh. 7.

affectu deserit. At non ita cœlum, nō ita De-
us, sed quo maioribus homo premitur affli-
ctionibus, quo & maiora elargiatur solatia,
maiolemque affectum demonstrer. Quod
aperte in Ioanne nostro Redemptor Chri-
stus ostendit, quem cum in carcerem conie-
ctum, ad mortem quæsitum, omniumq; odia
incurrisse cerneret, singulari amore profecu-
tus est, amplissimis laudibus exornauit, ac
coram omnibus luculentum de illius sancti-
tate testimonium dedit.

Atque hoc imprimis, quod uitam duceret
angelicam, uirtutemq; coleret quā qui ma-
xime. Ut discamus non nisi probos & hone-
stos præconis efficiendos, ac uirtutem solā,
nō uero uicia, amplissimas laudes promereri.
Sanctos enim & iustos dū laudamus, lauda-
mus simul & Deum; ideoque Reginus Prophe-
ta, dum omnes ad laudandum Creatorem
creaturas excitasset, ut in sanctis potissimum
laudetur elaborat; *Laudate* inquit, *Domi-
num in sanctis eius.* Secundo, ne magna illa
sanctitatis opinio, quæ in plurimorum ani-
mis de illo infederat, periret, aut saltem peri-
citatetur, cum uiderent eum, quem ad Mes-
siam habebant, instar malefici & impii in car-
cerem coniectum. Docemur hic, ut quando
proximi famam discrimen subire, nomenq;
eius infamiae maculis aspergi uidemus, tunc
eius uirtutes publice manifestemus, eiusque
merita tantum, quantum maledici & detra-
ctores uicia, extollamus.

Ita Dominus Mosem laudauit, dum Ma-
ria & Aron frater ei detraherent, & apud po-
pulum nomen illius traducerent. Hoc scilicet
filiorum Dei proprium est, innocentium
tutelam suscipere, & maledicæ linguæ uir-
ulentiam compescere. Detrahentibus autem
aures præbentes similes esse dixerim opilio-
nibus & rusticis, qui dum transeuntes à cani-
bus suis allatrari, morderi, ac tantum non in-
terfici uident, tantū abest, ut eos uel clamo-
re aut ictu lapidum compescant, ut eosdem
etiam magis extimulent, & manuū complo-
sione & poppysmis ad mordendum incitent.
Egregios autem è laudibus his conceptus e-
licio, quorum hic primus est.

Redemptor laudauit Ioannē in discipu-
lorū absentia. *Ilm autē abentibus*, ut ita eui-
denter

Rationes
cur Chri-
stus Ioan-
nem lau-
det.

Psal. 150.

Num. 12.

Laudes ab denter demonstraret, encomia hæc non ab amore, nõ assentatione aut palpo, sed sincero minime aut assentatione o- que fucato affectu, p̄fici, ac simul fas esse, riginem veras amico laudes tribuere, non aut eidem trahunt. impudenter adulari: vera namq; laus a Deo, assentatio autẽ a diabolo proficiscitur. Hoc nempe consilio vsi sunt Philisthæi, vt Samsonem perderent; suggererunt siquidem Dalila, vt marito adulareretur, quo ab eo ænigmatis solutionẽ, a quo omnis eius ruina pernicietq; dependebat; disceret. Vnde mihi Diogenes ille Canis non aberrasse a scopo visus est, dũ adulatores coruis esse dixit deteriores pestilẽtioresq; cũ hi nõ nisi mortuos lædãt, illi vero in viuos et grassentur. Ecce a terũ.

Proximus Ioannem absentem Dominus celebrat, vt abfens laudat. doccat nos semper de proximo bene loqui, ac præsertim dũ abest. Obseruabat hoc præceptum Psalmographus, cum diceret, detractores secretos te cane peius & angue odisse, Psal. 10. *detrabentem secreto, id est in absentia, proximo suo prosequeretur.* Inter alias Ægyptiorum plagas fure & ranæ: quæ cum non nisi in cano & luto viuãt, de die taceant, noctu vero coarxent, detractorum symbolum sunt: qui vere immundi & sordidi, & non nisi in alienorum cano victitant, proximo interea dum abest, semper detrahunt, eiusque vitam viuendiq; rationem reprehendunt: malũ profecto quo nullum hodie deterius aut calamitosius in mundo haberi potest. Eũ tertium.

Mandat Ioannem, interea dum carcere conclusus gemit: quo doceret nos, fidem & amicitia semel initam, semper conseruandã, ac nunquam, quacunque etiam calamitate ingruente, deponendam. Sũt enim plurimi, qui prosperis amico assentantur, in aduersis & tristibus terga obuertunt, hirundinibus per similes, quæ dum æstatis vernat gratia, & tempus ridet, nunquam nos deserunt, circũque laquearia assiduo cantillãt, instante vero hyeme abeunt, & mitius cœlum sequuntur. Similes his fuere Apostoli, Dominũ non deseruere, quam diu ab omnib. eum coli, miracula facientẽ, & pro Messia habitũ, viderunt: at mox vt a Iudæis & militibus comprehensum, ad mortem condemnatum, a Pontificibus in crucem actum conspexerunt; omnes relicto eo fugerũt, adeo vt & ipsum negarint,

imo se ne nosse quidem confessi sunt. O perfidos, & periuros, & in amicitia colenda nimium instabiles! At non ita Christus, ille in amore fidelis est, diligit vsq; ad extremum, imo nec in aduersis suos deserit. Videte igitur amorẽ, quo miserum hunc captiuum prosequitur, dum omni eum laudum genere cumulat.

In primis deprædicat illius constantiam, dum a Iudæis petit, *Quid exiisti in desertũ videre, arundinem ventis agitatam?* Arũdo quippe inconstantia ac leuitatis symbolum est. Innuere scilicet volebat nullum Ioanne in cultu diuino esse vel constantiorem vel infractiorem. Adeo vt de ipso illud Ieremiæ vsurpare liceat, *Ego dedi te hũdit in columnam ferream.* Ierem. 1. nam sicut columna constantia symbolum est, ita Ioannes columnæ instar vsq; ad mortem fortis & infractus perstitit, columnæ inquam ferrea, quæ lapideas duritie superat. Si enim ceteri sanctorũ lapideæ columnæ fuerent, Ioannes profecto ferrea, ærea, & adamantina fuit, in omnibus mundi tribulationibus immobilis & infractus.

Virtutem quidam olim ita expressit, faciem quandam vniuersam depinxerat, quæ maiores sese consumẽdo flammam eiciebat, maioremque lucem inuersa circumquaque eiaculabatur, hac addita epigraphæ, *Vires inclinat a resumo.* Quod de omni illa virtute, nõ singillatim de vna constantia, ac præsertim de Ioa. Baptistæ vsurpare quid verat: de quo nempe in Euangelio legitur: *Erat lucerna ardens & lucens.* Hanc cum impius Herodes totis viribus extinguere niteretur, & terram vterius hæcteret, in tetrũ illum coniciendo carcerem; lucere cœpit magis, luculentioresq; flammam eiaculari, maiores animos manifestare, viresq; duplices exerere, e quibus omnibus de illius constantia conijcere licet; conijcere inquam, eum arundinis leuitatem non imitari.

Quid? anne arundinis est, iam a quinto Ioannis tatis anno mundo derelicto in desertis & solitudine commoratum esse, speluncas inco- Ioannis constantia. luisse? viginti quinq; annorum spatio penitentia durissima corpus emacerasse, virtutis stadium tam constanter decurrisse, inedia & austeritate membra afflixisse, vota tã sancte religioseq; obseruasse, solis herbarum radi-

cibus

cibus & melle siluestri, tanto tempore victi-
tasse: anne arundinei est, in desertis semper
rupibus exclamasse; in solitudine populum
docuisse, in antris, mudi delicta acerbissimis
lacrimis eluisse, omnesq; ad poenitentiam vo-
casse; reges coarguisse; Herodis incestum re-
prehendisse, pellices taxasse; denique anne
arundine imitari est, careere sustinere; com-
pede; vincula perferre, iudicio. sese sistere,
coram carnifice non expallere; demum
supplicia non formidare. Hæc aliaq; agen-
tem patientemque arundinem vento agita-
ram appellandum censebitis?

Ioannes
non erat
arundo.
Arundo
impiorum
nota.

Non erat, mihi credite, Ioannes arundo
sterilis & infæcunda; sed arbor fructum co-
piofissimum proferens. Arundo multas ob ra-
tiones, impiorum symbolus est: primo quod
inconstantiam denoret: secundo quod non in
terra solida, sed vliginosa, palustri, cœnosaq;
semper excreseat; quæ peccator, animum re-
bus terrenis & caducis affigendo, imitatur.
Tertio quod exterius quidem aliquam pul-
chritudinis habere specie videatur, sed eme-
dullata sit. Peccator ad hunc modum extrin-
secus aliquam quidem elegantiam morum,
corporisque cultum præfert; sed anima vir-
tutum medulla caret, meritaque nulla con-
tinet. At huiusmodi non erat Ioannes: anima
enim illius redundabat virtutibus, gratiisq;
locuples erat. & corpus vitæ austeritate, gra-
tium Deo sacrificium offerre satagebat. Hinc
Christus, in laudibus eius pergens, ait: *Ho-*
minem mollibus vestitum. Vidistisne, inquit,
Ioannem in deserto videndo, purpuratum a-
liquem auro & gemmis coopertum, bysso &
cocco rutilantem? nequaquam. nam in pa-
latiis & laquearibus aureis hæc merces reperi-
untur, desertum huiusmodi ineptias inaniaq;
non educat; & schemata hæc non eremico-
las, sed aulae mancipia decet.

Laudatur
Ioannes
ob vestium
duritiam.

Non est conueniens luctibus ille color.

Dum vero Ioannem à vestium asperitate &
habitus vilitate prædicat, aliorum, eadem o-
pera, luxum superbiamque castigat. Dedit
olim vestes Adamo Deus, non ad ornatum,
splendorem, aut luxum sed necessitatem, vt
nuditatem suam velaret. Stultum igitur est in
eo superbire, quod pudorem potius verecū-

diamque ob protoplastæ præuacationem Munda-
incutere deberet. An non enim ille stolidus ac
fatuus dicendus foret, qui ad mortem iam co-
demnatus, in aureo suspēdi vellet patibulo,
& byssino gemmatoq; laqueo constringi, &
non nisi laute & pretiose mori? Maior etiam
mundanorum dementia est, qui ob peccata
sua morri inuitabili adiudicati, omnes hæc
inania consecantur, vestem sc. auream &
coccineam, quæ patibuli fortasse vices sup-
plebit, & in qua emorientur, collare quoque
aureum, torques & monilia, quæ laquei for-
sitan futura sunt, quibus strangulabuntur.

Sapiens mortalium luxum coarguens, eod-
dem officij sui commonefacit dicens: *In ve-*
stitu ne glorieris unquam, nec in die honoris tui
extollaris. Nam vt stultum est, domum putri-
dam & fatiscentem, iam iamq; ruituram auro
depingere; ita non minus stolidus ille dicen-
dus qui corpus hoc, quod post triduum aut
quatrimum in terram descendet, atq; in ci-
neres redigetur, superbis & preciosis vestib.
exornat. Hinc apud Dominum in corde glo-
riatur formosa illa Esther. *Tu scis Domine,*
quod abominer signum superbia & gloria mea quod
est super caput meum in diebus orationis mea,
& detester illud quasi pannum menstruatam. Nos
vero inde gloriam quærimus, vnde potius
confundi deberemus; vestis enim peccatum
inuenit: quam obrem qui ob easdem vult in-
solefcere, maleficos imitari videtur, è sti-
gmate & cauterio, quod maleficijs sibi suis
acquiescunt, laudem & adorem quæren-
tes, fanatici sunt igitur, & à mente alieni, qui
è vestibus gloriam venantur. eque schema-
te confusum, viduum sibi manipulos colli-
gunt.

Eccl. 11.

Esth. 14.

Nouerat hoc Ioannes Baptista, nouerat,
inquam, quantum vestium luxum damnum
animæ accerferet; idcirco è cameli pilis co-
textam zonam induit, vestes poenitentiae no-
tas & symbola, assumpsit, atq; ideo à Christo
laudari meruit. Propheta etiam, imo plus-
quam propheta, ab eodem nominatus fuit,
quia & verbis & rebus prophetauit, quia ab
Angelo prænuntiatus est, quia ab vtero ma-
tris prophetare cepit, qui à prophetis origi-
nè ducebat, quia Prophetarum regem ac Do-
minum in Iordane baptizauerat; tum denique,
quod

Ioannes
plusquam
Propheta.

quod suis ipse oculis vidisset, quæ alij nõ nisi in spiritu præuiderant. Atque in hoc laudum præconiorumque eius finem faciemus, & simul hanc æquo prolixiorum concionem terminabimus.

Pædicatione. Soluimus igitur iam difficilem hanc ac sublimem quæstionem, Auditores; ostendimus, Christum verum Messiam esse, Dei filium, ac mundi redemptorem; curnam igitur hæreticarum opinionum turbine quatimur, cur instar arundinis agitamur, denique cur in fide vacillamus? Cui SS. Trinitati, Iesu Christo Ioanni Baptistæ ac cæteris Prophetis non credimus? aut si credimus, cur quæ facienda præceperunt non facimus? quid ita torpescimus, desides & inertes sumus? quid ita tepescimus? quid ita in horas mutamur? Verum si Deum vestrum hoc Natali proximo recipere cupiatis, constantes estote, nolite instar arundinis ad omnem ventum moueri; preciosis vestibus nolite inolescere; delicias & voluptates spernite. Vobis ipsis propheta estote, animæque vestræ aduentum Domini ad iudicium denuntiate.

Mittite, inquam, si peccati vinculis gravati estis, ad Christum duos discipulos, intellectum & voluntatem, & orate, vt surditatem, cæcitatem, aliosq; defectus, quos peccatorum inuexis, auferat, & omnes mortales euangelizetur. Sensus, inquam, vestros, cogitationes, voluntates, & opera, è mundo hoc ex inuia hac solitudine, ad Regem gloriæ, regem inuisibilem & immortalem destinate; & è mundi huius cauernis, & vitæ carceribus ad cælum, vbi Christus est in gloria Dei Patris, in quo omnis spes nostra terminatur, desideria legate.

Quamobrem miserere nostri mundi Redemptor Christe, Messia ab omnibus expectate, misericordiæ fons & origo, afflictorum solamen, reorum asyllum, miserorum refugium, nosque in gremium benignitatis tuæ excipe. Mundus hic, eheu! tyrannorum more in nos sæuit, & Herodes est nobis; caro autem, noua quædam Herodias: ambo nos persequuntur, captiuos detinent, instar mancipiorum nos habent, salutis nos nostræ amittendæ periculum adire cogunt.

Tom. I. Pars Hyemalis.

Tu autem defendens nos Domine, rerum nostrarum patrocinium suscipe; tu inquam qui tot edis miracula, cæcis visum, surdis auditum, paralyticis membrorum usum, mortuis vitam restituis. Dona; inquam, vitam tot miseris peccatoribus, lumen mentis tot rudibus & in ignorantie tenebris versantibus, auditum tot pernicibus & surdis, qui nullum consultorem admonitoremque cupiunt admittere, tot etiam per errorum deuia vagantes in rectam semitam reduci, eque inlucente hæreseon via, ad veritatis tramitem compelle. Hæc scilicet Messie venturi signa sunt & characteres, ac certissima vitæ æternæ obtinendæ media, ad quam perducere nos dignetur mirabilium horum opifex Deus, Amen.

DOMINICA TERTIA ADVENTVS.

Partes.

1. *Cognitionem sui esse quam maxime necessariam.*
2. *De legatorum & mirantium ignorantia affectata.*
3. *De ignorantia Magistratus noxia Reipubl ac de vitiis mundi.*
4. *De voce clamantis.*
5. *De modestia Baptista.*
6. *De amore solitudinis, & carnis mortificatione.*

Miserunt Iudæi ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas ad Ioannem, vt interrogarent eum: Tu quis es? &c. Ioan. I.

FIGVRA.

DEVS, cum, immorigero Saule reiecto, 1. Reg. 16. nouum Israël regem dare constituisset, Dauidemque pastorem ad id selegisset, Samuelem in Bethleem ad Isai legauit, vt ex filiis eius vnum in regem vngeret. Propheeta igitur cum in Bethleem venisset, & Eliab filiorum natu maximum, proceræ staturæ virum, generosum, cordatum, regnoque digna præditum forma vidisset, hunc à Domi-

I

no ce-